

FRANCUSKA: DRVNA INDUSTRIJA I TRGOVINA DRVOM

FRANCE: WOOD AND TIMBER INDUSTRIES AND TRADE

Rudolf SABADI*

SAŽETAK: Francuska je prema svim pokazateljima druga gospodarska velesila unutar EZ. Posljednjih desetak godina rast bruto domaćeg proizvoda Francuske veći je od svih drugih članica EZ. Trgovinska bilanca s inozemstvom i bilanca plaćanja izrazito je pozitivna, onđe gdje nije u pretičku, ona suprotstavlja vrlo agresivnu, pokretljivu i diversificiranu privredu, kojoj proizvodnost raste također po stopi iznad prosječne u EZ. Francuska mlada generacija poslovnih ljudi, tzv. Yappies, stvorila je posljednjih godina ogromnu industriju na temelju pametи, posljedice koje se još i ne mogu sagledati. Mekanička prerada drveta, osim pilanarstva, koja obuhvaća poluproizvode za građevinarstvo, furnire, drvene ploče, ambalažu te finalne drvene proizvode, po svemu sudeći izašla je iz dugogodišnje krize i snažno korača naprijed. Vjerljatno je jedan od razloga za to mudra intervencija države, koja jeftinim kreditima podstiče stambenu izgradnju, motor tražnje drva i drvenih proizvoda. Po svemu sudeći Francuska je na najboljem putu da svelada konzervativizam u odnosu na poljoprivredu, koja po svim pokazateljima, poput drugih grana gospodarstva, također proživljava snažne promjene. Unatoč stremljenjima ka visokoj proizvodnosti, u toj se zemlji čuva i dalje njeguje kult življenja bez žurbe, čak postoji i pokret "jedi sporo" kao protivnost McDonaldovom "fast food". U području celuloze i papira, Francuska u dobroj mjeri zavisi o uvozu kako celuloze i starog papira, tako i različitih vrsta papira. Tomu se ne treba čuditi. Prvo, Francuska raspolaže s relativno manjim količinama četinjača, drugo, po svemu sudeći ekološki svjesni Francuzi izbjegavaju, koliko mogu, onečišćenja kojima može rezultirati proizvodnja celuloze. Pa ipak, snažna papirna industrija ulazi u sve veću koncentraciju globalnog obujma. Rađa se i tu nova industrija kojoj će biti teško naći premca. Druga iza Njemačke, sve više s njom povezana, Francuska postaje sve značajnijim čimbenikom EZ i svjetske privrede. Prikaz polufinalne i finalne industrije drveta te celuloze i papira, trebao bi hrvatskim šumarnicima i drugim zainteresiranim datи poticaj za izučavanje pri traženju rješenja u vlastitom razvoju.

Ključne riječi: Polufinalna i finalna prerada drveta – industrija celuloze i papira

PREDGOVOR

U broju 5/6, 2001. Šumarskog lista objavljen je prikaz francuskog pilanarstva i osvijetljeni trendovi kretanja u Francuskoj i u industrijski razvijenim zemljama članicama EZ. Stječe se dojam da bi čitalačku

publiku ŠL mogao zanimati prikaz stanja i kretanja u ostalim vrstama prerade drva osim pilanarstva.

Iz takvog prikaza moglo bi se štošta korisnog doznati, što bi koristilo našim šumarnicima, a i kreatorima gospodarske politike pri pronalaženju konzistentne razvojne koncepcije u višim oblicima prerade drveta, koji su od uspostave naše nove hrvatske Države goto-

* Red. sveuč. prof. u m., dipl. ing. šum., dipl. oec.;
Račkoga 12, Zagreb

vo u potpunosti, stjecajem okolnosti i pogrešnih procjena, devastirani.

Francuska je bez sumnje jedna među najvažnijim zemljama Europske Zajednice i takvom će bez sumnje ostati, doživiti li ta zajednica dugovječnost. Kako bilo, Hrvatska će sve dok ta zajednica traje morati nastojati ući u nju, budući da je kao zemlja premalena da bi ostvarila nekakvu autarkiju. Kao mala zemlja i Hrvatska će sa svim svojim gospodarskim potencijalima biti okrenuta razmjeni roba i usluga sa svijetom. Upravo je francuski primjer koristan za sagledavanje bitnih odrednica jedne zdrave gospodarske politike u šumarskom i drvnom sektoru, koju Hrvatska mora što prije formulirati i podsticati gospodarski i tržišno prihvatljivim mjerama. Zahvaljujući značajnom šumskom bogatstvu, inteligentnom i sposobnom ljudskom potencijalu, prerada drveta i izvoz visoko obrađenih drvnih proizvoda zasigurno je dobar smjer kretanja u razvoju. Francuska može koristiti kao uzor, ne za kopiranje, već za uzimanje onoga što je u toj zemlji u ovom gospodarskom sektoru postignuto, a može koristiti hrvatskom razvoju.

U kratkom preglednom članku o preradi drveta u Francuskoj nema naputaka o tome koji su primjeri koje bi valjalo slijediti, ali ovaj prikaz može ipak pomoći da se traženje olakša.

On je dio cjelovitog prikaza francuskog šumarstva i prerade drveta u rukopisu knjige, koja će na ovaj način, barem u nekim dijelovima, pronaći put do naših šumarnika kojima je bila namijenjena.

U preradi drveta ima nekoliko naglašenih problema koji rezultiraju pravcima razvoja. Prva stvar koja je poznata i poprilično dovoljno istražena je struktura i građa drveta, koja rezultira fizičkim i ostalim svojstvima, koji drvo kao materijal stavljuju ispred drugih materijala, bilo alternativnih ili pak supstituta. Drugo, drvo je materijal koji je u ponudi količinski ograničen – određen je, barem u razvijenom svijetu – dopuštenom sjećom koja mora osigurati potrajnost šuma. Uslijed ograničene ponude ona je neelastična, što znači da će viši životni standard i veća realna kupovna moć pučanstva stalno dovoditi do porasta cijena, invencija u uporabi drveta kakvoća koje se prije nisu rabile ili pak pojava sve novih supstituta!

Treće, nova kretanja u poslovnoj orijentaciji, u tržištu koje je svakog dana sve više globalizirano, lagano dolazi do iskorištenosti u mogućnostima traženja ušteda poradi potrebe da se u konkurentskoj borbi cijene proizvodnje minimiziraju, veliki se kapital, sada je to globalni, usmjerava na ključne djelatnosti, gdje se u ogromnim količinama, nevjerojatno racionalizirano odvija proizvodnja. U drvnoj branši to se očituje u ničanju mamutskih pilana, kapaciteta piljenja nekoliko stotina tisuća, pa i preko milijun m^3 trupaca godišnje, u proizvodnji drvnih ploča također niču kapaciteti od preko milijun m^3 ploča godišnje, da se o celulozi i papiru i ne govori.

U takvim suvremenim kretanjima bila bi velika hrvatska pogreška očekivati da je moguća konkurenčija malih domaćih kapaciteta s njemačko-francuskim kapitalom angažiranim u već nekoliko velikih pilana za preradu četinjača (pa i listača) ili pak s drvenim pločama. Takva bi borba donijela tržišno vegetiranje uz nikakvu akumulaciju i beskrajno niske plaće i nadnlice, stanje za koje znamo da nema za takvu industriju nikakve trajne budućnosti. Uz pomoć poslovnog domaćeg i stranog kapitala moguće je povećati kapacitet jedne tvornice iverastih ploča veličine koja bi jamčila takvu troškovnu situaciju da se ti proizvodi mogu nositi s proizvodima iz ostalih zemalja. Prava usmjerena traže se u razvijanju visokoracionaliziranih kapaciteta za maloserijske drvine proizvode. Uvjet za uspjeh ovakvog usmjerjenja dakako je u tom, da takvi domaći proizvođači moraju plaćati inpute kao i konkurenca iz drugih zemalja.

Francuski primjer, kao i uostalom i iz drugih industrijski razvijenih zemalja² jasno pokazuju da za dobra proizvođača npr. stolica, ormara, ambalaže, dijelova pokućstva i sl. uvijek ima mjesta. To međutim nije slučaj s tvornicom iverastih ploča kapaciteta 100.000 m^3/g u konkurenciji s deset puta većim tvornicama, čiji su proizvodi i do 30 % jeftiniji, pa unatoč tomu te tvornice imaju vrlo visoke profite. Ista je stvar kod furnirske ploče, šperploče, vlaknatice, vlaknatica srednje gustoće (MDF), OSB ploča i dr.

¹ Masivno drvo npr. unatoč modnim i tržišnim kolebanjima pokazuje stalni trend laganog porasta cijena. Nedostatak masivnog drveta i kvalitetnih furnira neprekidno potiče inovacije u proizvodnji supstituta sačinjenih od drveta (furniri od tanke oblovine, furnirske ploče, iveraste ploče, vlaknatice, MDF, OSB ploče itd. Konačno, udio supstituta sve je značajniji, tako se npr. prozori sve više proizvode iz plastičnih materijala ili aluminija, u proizvodnji vrata također dolazi do sve veće uporabe drugih, nedrvnih materijala. Prihvatljivost takvih supstituta djelotvorna je do te mjere, da je trend porasta cijena drveta u nekim godinama jedva zamjetljiv i moguće ga je utvrditi samo u duljim vremenskim nizovima.

² Vidi: Sabadi, 1992., Stanje austrijskog šumarstva, Hrvatske šume, Zagreb; Sabadi, 1996., Talijansko šumarstvo i prerada drva, HŠ, Zagreb; Sabadi, 1996., Šumarstvo i drvna privreda SR Njemačke, HŠ, Zagreb; Sabadi, 1997., Švicarska: Pregled šumarstva i prerade drva, HŠ, Zagreb; Sabadi, R., 2000., Gospodarska kretanja i suvremene tehnologije, Zbornik HAZU: VRHUNSKE TEHNOLOGIJE U UPORABI ŠUMA, Znanstveni skup 11. travnja 2000. u Zagrebu, pp. 1-26; Sabadi, R., 2000., Francuska: Šume prekomorskih departmana, I. dio: La Guyane i La Réunion, ŠL CXXIV, No. 3-4, pp. 171-184; Sabadi, R., 2000., Francuska: Šume prekomorskih departmana, II. dio: La Martinique i La Guadeloupe, ŠL, CXXIV, No. 5-6, pp. 293-302; Sabadi, R., 2000., Postignuća njemačkog šumarstva i njihova ekonometrijska analiza, ŠL CXXIV, No. 7-8, pp. 385-411; Sabadi, R., 2001., Portugal, osvrt na šumarstvo i preradu drveta, ŠL CXXV/1-2, p. 35-43.

UVOD: PRERADA DRVETA I TRGOVINA U EUROPSKOJ ZAJEDNICI I FRANCUSKOJ

Ukupan prihod poduzeća s preko 20 zaposlenih raste, u 1998. godini popeo se na 65 milijardi EURO u cijeloj EZ. Dodana vrijednost je nešto ispod 20 milijardi EURO. To su poduzeća u grupaciji pilanarstva i ostale primarne prerade drveta, proizvodnje drvnih ploča, građevinske stolarije i unutrašnjeg uređenja, ambalaže ili pak izrade različitih proizvoda iz drveta. Osim spomenutih poduzeća s preko 20 zaposlenih, dolazi i velik broj proizvođača s brojem zaposlenih ispod 20. Njemačka je najveći europski proizvođač u ovoj grani privrede sa 27 % novostvorene vrijednosti od ukupne u EZ u razdoblju 1996-98. Francuska je druga sa 12 % od ukupne novostvorene vrijednosti grane u EZ, ispred Španjolske i Italije, od kojih potonje sudjeluju s 10 % u ukupnoj novostvorenoj vrijednosti EZ. Potom slijede Švedska, Finska i Austrija, svaka sa 6 % učešća u ukupnoj novostvorenoj vrijednosti ove grane u EZ, koja se kako je poznato trenutno sastoji od 15 država.³ Drvni proizvodi za tesarstvo i građevinsku stolariju u EZ predstavljaju 40 % novostvorene vrijednosti ove grane. Ta je oblast najvažnije u nordijskim zemljama kao što su Danska i Nizozemska, dok je drvo u građevinarstvu također vrlo cijenjeno. U Švedskoj i Finskoj u preradi drveta preteže pilanarstvo i primarna prerada, što je razumljivo s obzirom na visok udio šuma četinarskih.

Tablica 1. Francuska: uvoz trupaca tropskog drveta -

Table 1 France: Tropical log imports

Zemlja Country - Godina - Year	85	90	93	94	95	96	97	98
Brazil - Brasil	3168	59	127	49			180	48
Fr. Gijana - Fr Guiana	350	56	83	45	75	25		
Gabon - Gabon	475921	464138	428130	441584	489437	409038	429890	487762
Kamerun - Cameroon	89200	112831	168571	242898	226738	183024	200411	208889
Obala slonovače - Ivory Coast	284496	63146	58914	84048	66348	21839	1250	187
Kongo - Congo	46471	52720	48729	58935	34455	60959	93851	66709
Liberia	128220	195308	9373	48	5117	8751	267	61083
Ghana	104	3828	5255	4325	1876	8		210
Centr.Afrčka Rep. - CAR	2350	1282		568	660	1055	6169	11348
Nigeria					1		15	
Ost. Afričke zemlje - Other African Countries		495						
Myanmar (bivša Burma, former Burma)	972	3242	387	643	155	919	1655	1548
Indonezija - Indonesia	755	314	48	88	218		29	
Malezija - Malaysia	98	5175	319	102	202	10	94	311
Singapur - Singapore	228	1247	167		99		25	
Filipini - Philippines	41392	133		4	22	10		
Ost.zemlje - Other countries						51042	56825	75802
Ukupno - Total	1073725	903974	720103	833337	825403	736680	790661	913897

IZVOR, SOURCE : Douanes et Le Commerce du Bois

³ Austrija, Belgija, Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Irska, Italija, Luxembourg, Nizozemska, Portugal, Španjolska, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo.

⁴ Vidi: Sabadi, 2000, Francuska: Šume prekomorskih departmana, ŠL 3-4, CXXIV, 171-84 & ŠL 5-6, CXXIV, 293-302

njača u tim zemljama. Ove dvije potonje zemlje sudjeluju s jednom trećinom svih prodaja piljenog i blanjanog drva. Nasuprot tomu, francuska orijentacija u mehaničkoj preradi drveta oslanja se na preradu domaćih vrsta listača te egzotične vrste drveta.

U EZ je 1998. u preradi drveta, počevši od pilanarstva pa do izrade finalnih drvnih proizvoda, bilo je zaposleno 545 tisuća zaposlenika u poduzećima s preko 20 zaposlenih. U prosjeku ovaj sektor u EZ zapošljava 2,3 % svih zaposlenih u prerađivačkoj industriji, ali u Finskoj npr. u tom sektoru radi 6,5 %, 6,0 % u Portugalu, 5 % u Austriji, te oko 1,7 % od svih zaposlenih u Njemačkoj i Francuskoj.

Bruto plaće i nadnice u EZ u ovom sektoru predstavljaju 21,8 % ukupnog prihoda u razdoblju 1996-98. Cijena rada u Francuskoj negdje je blizu prosjeku europske petnaestorice, oko 5 poena ispod Njemačke i oko 3,5 poena iznad Italije.

Dok u europskim zemljama, iz poznatih razloga želje za očuvanjem šuma u zemljama u razvoju, potrošnja uvoznih tropskih trupaca te piljene građe pada, ona u Francuskoj raste iako ne podjednako u odnosu na pojedine kontinente. Tako je npr. uvoz kako trupaca, tako i piljene građe iz Francuske Gijane prestao poslije

1996. za što ima nekoliko razloga.⁴ Uvoz u Francusku trupaca tropskog drveta porastao je 1998. za 16 % u odnosu na prethodnu godinu dostigavši količinu 913.897 m³, dok je uvoz piljene grude tropskih vrsta 1998. bio 382.377 m³ ili čak 20 % manji no prethodne godine što je vidljivo iz tablica koje slijede.

Uvoz i izvoz drveta i papira u Francuskoj dostigli su 1998. godine vrijednost oko 95 milijardi Ffrs (14,4 mlrd EURO). Deficit razmjene u ovoj grani se pogoršava, prelazeći 18 milijardi Ffrs (2,8 mlrd EURO). Taj deficit potječe većim dijelom uslijed uvoza roba iz ove oblasti višeg stupnja obrade. Najveći deficit potječe uslijed uvoza papira i kartona (6,2 mlrd Ffrs). Druga grupa koja uzrokuje ovaj deficit od 5,2 mlrd Ffrs jest uvoz namještaja i komadnog namještaja (pretežito sjedala). Razmjena celuloze i papira, oduvijek deficitarna, poboljšava se u neku ruku, od deficita 6,3 mlrd Ffrs 1995. godine, on pada 1998. godine na 4,3 mlrd Ffrs. Deficit pilanarstva dostiže 2,3 mlrd Ffrs, što je posljedicom rastuće tražnje za građevnim drvom četinjača. S druge strane, u mehaničkoj preradi drveta, šperploče, drvine ploče, parket i bačvarstvo su u razmejni sufici-tarni uglavnom zahvaljujući ostvarenim investicijama početkom desetljeća.

Tri četvrtine razmjene celuloze i papira odvija se sa zemljama EZ. Među prvih deset dobavljača koji predstavljaju 73 % sveukupnog francuskog uvoza, samo su SAD izvan petnaestorice EZ.

1. DRVNI INTERMEDIJARNI PROIZVODI – Intermediary wood products Drvo u građevinarstvu – Timber in construction

Građevinarstvo je u Francuskoj kao i u drugim zemljama, najveći potrošač drvnog sektora, 1995. godine npr. utrošeno je oko 14,5 milijuna m³. Najveći dio drveta troše tesari i stolari, kao i zidari za oplate, izradu krovnih konstrukcija i dr. Procjenjuje se da se oko 25-30 % od tog drveta troši neposredno u izgradnji kuća za parket, podne podlove, stubišta i dr. U seoskim gospodarstvima te pri održavanju zgrada u selima i gradovima troši se oko 10 do 15 % sveukupnog drveta utrošenog u građevinarstvu. Pri izvedbi prefabriciranih elemenata sve je više takvih izradaka iz drveta kao što su unaprijed obrađena piljena građa, parket, unutrašnja oprema zidnih stijena, stolarije koja se ugrađuje i dr. te za izradu skela i mnogobrojne uporabe vezane uz izgradnju zgrada, njihovo održavanje, te također i pri niskogradnji. Računa se da se u Francuskoj utroši od ukupne uporabe u građevinarstvu oko 30 % drveta iz uvoza. Tu se pretežito radi o drvetu četinjača i tropskih listača. Udio takvog drva dakako uvelike zavisi o vrsti radova. U tablici 1. prikazana je struktura potrošnje drveta (1995.) u tisućama m³ ekvivalenta obloga drveta i to ukupna potrošnja, dio drveta porijeklom iz Francuske i uvoznog drveta te postotak uvoznog drva u potrošnji pojedinih vrsta uporabe.

Drvo predstavlja 4,5 % energetske potrošnje u Francuskoj, a 3 % u Europi. Francuska potrošnja penje se na 9,15 milijuna ekvivalenta tona nafte. Francuska je najveći europski potrošač energije iz drveta u Europi, u sektoru kućanstava, oko 6,8 milijuna stanova griju se drvetom. Gotovo 180.000 peći na drvo prodaju se svake godine. Zahvaljujući takvom povećanju uporabe drva za energiju, kako glede broja korisnika tako i potrošenih količina, grijanje na drvo gubi svoj značaj tradicionalnosti i ruralnog rasporeda. Energetsko globalno iskorištenje koje danas dostiže 30-40 % nema sumnje je vrlo nisko čak i uz činjenicu da neke konstrukcije peći na drvo prelaze stupanj korištenja čak od 70 %.

U Francuskoj je preko 80 % ogrjevnog drveta nabavljano izvan trgovачke mreže ili je vlastita potrošnja šumoposjednika, procjenjuje se da se vrijednost prometa ogrjevnog drveta penje na više milijardi Ffrs.

Drvna industrija tradicionalno koristi drvo kao energetski izvor s obzirom na mnogobrojne potrebe kao što su energija za pokretanje strojeva, sušenje drveta ili grijanje. Procjenjuje se da ima oko 1.000 jedinica s više od 1 megawatta, s vjerojatno isto toliko ili više onih ispod 1 megawatta. Ove procjene obuhvaćaju primarnu i finalnu preradu drveta, ali bez proizvodnje drvnih ploča te celuloze i papira. Godišnja potrošnja ovakvih energetskih jedinica minimalno je oko 0,5 milijuna tona ekvivalenta nafte, što odgovara količini od 1,6 do 1,8 milijuna tona drvnih ostataka koji se potroše.

1. DRVNI INTERMEDIJARNI PROIZVODI – Intermediary wood products Drvo u građevinarstvu – Timber in construction

U metropolitanskoj Francuskoj ima preko 230 poduzeća (1997. bilo ih je 232) koja se bave proizvodnjom stolarije i tesarstvom namijenjene gradnji ili obnavljanju zgrada. Radi se najvećim dijelom o malim poduzećima, koja pokazuju zadržavajući prilagodljivost na nemirnom tržištu. Vrlo je mali broj takvih poduzeća grupiran u veće sustave, što je razlog da velik broj ovih malih poduzeća sudjeluje u izvozu sa svega 6 % od ukupnog prometa. To je ujedno i najmanji postotak u svim industrijama. Od svih prodaja u inozemstvo iz ove branje 60 % otpada na 15 najvećih firmi iz grupacije.

Tijekom razdoblja od pet godina, tj. od 1994. do 1998. broj poduzeća u ovoj grupaciji smanjio se za 4 %, ali se je ukupan broj zaposlenika lagano povećao. Ako bi željeli iskazati proizvodnost tako da ukupan promet podijelimo s brojem zaposlenika, proizvodnost je iznosila 1994. 844.000 Ffrs, a 1997. popela se je na 864.000 Ffrs. Nakon 1995. godine investicije su već u 1997. godini snižene. Poduzeća rezerviraju oko 10 % dodane vrijednosti za modernizaciju svojih sredstava za proizvodnju. Krediti u svim oblicima se u ovoj branji relativno malo koriste. Opća financijska situacija podu-

zeća je, kako je to naprijed već istaknuto, općenito zadovoljavajuća što se očituje pozitivnim rezultatima poslo-

vanja i dobrom likvidnošću, boljom od branši koje proizvode poluzrađevine ili pak od prosječne industrije.

Tablica 2. Uvoz piljene građe egzota u Francusku u m³Table 2 Imports of tropical sawnwood to France in m³

Zemlja/Country – Godina/Year	85	90	93	94	95	96	97	98
Brazil - Brazil	8264	33146	74501	133063	151421	94089	155359	135494
Fr. Gijana - Fr. Guiana	1107	828	43	117	83	222		
Ost. J. Amerika - Other S. America	120	944	406	508	537	338	412	570
Južna Amerika - South America	9491	34918	74950	133688	152041	94649	155771	136064
Obala Slonovače - Ivory Coast	113371	110189	56657	64996	66638	39499	41618	39109
Kamerun - Cameroon	25638	29684	22949	38712	36029	30843	33935	36176
Ghana - Ghana	501	9719	11979	6646	28640	24262	44468	39958
Gabon - Gabon	1131	979	396	791	926	2177	2918	3077
Kongo - Congo	1170	891	1224	1170	782	2108	11066	15755
Nigeria - Nigeria		186	806	659	263	594	353	561
Centr.Afr.Rep. - Central African Rep.	701	118	216	200				
Liberia - Liberia	591	20189	173	18		188	188	392
Ost.afr.zemlje - Other African Countries	600	4242						
Afrika - Africa	143703	176197	94400	113192	133278	99716	134546	135074
Malezija - Malaysia	133552	172521	63889	46709	42807	23389	60118	59997
Indonezija - Indonesia	47510	39534	1931	1300	1421	1134	1332	2123
Singapur - Singapore	60581	18863	935	570	585	346	1108	331
Myanmar - Myanmar	183	238	36	122	94	50	10949	8886
Filipini - Philippines	18281	13652	49	38				
Azija - Asia	260107	244808	66840	48739	44907	24919	73507	71337
Ost.zemlje - Other countries						25849	112441	39902
Ukupno - Total	413301	455923	236190	295619	330226	245133	476265	382377

IZVOR, SOURCE : Douanes et Le Commerce du Bois

Pored spomenutih specijaliziranih firmi, njih 232, u Francuskoj su djelatni još 1.700 obrtničkih radnji s ispod 20 zaposlenika, koje također djeluju u ovom sektoru. Te radionice zapošljavaju oko 6.700 zaposlenika i ostvaruju godišnji promet oko 3,6 milijardi Ffrs.

Tesarstvo i konstrukcijsko stolarstvo, kako je rečeno, namjenjuje svoje proizvode građevinarstvu i to pri izgradnji novih ili popravcima i obnavljanju postojećih zgrada. Iako je konjunktura počevši od 1998. nešto povoljnija, konstruktivno stolarstvo, ili ono što nazivamo građevinska stolarija, i dalje teško trpi konkureniju supstitutivnih materijala, posebno polivinil klorida. Između 1981. i 1997. pala je proizvodnja otvora (prozora i vrata) za jednu trećinu, dok se proizvodnja artikala iz PVC povećala za šest puta. Proizvođači prozora i prozora-vrata su među najpogođenijima. Da bi se kako-tako održali donose na tržište nove proizvode kao što su prozori od drveta i aluminija ili od drva i PVC. Taki proizvodi prema unutra zadržavaju toplinu drveta, minimizirajući gubitke topline prema vani. Unatoč tom isporuke prozora i prozor-vrata (francuski prozori) pala je s 5 milijuna krila u 1985. na 3 milijuna u 1997. godini, s tim da se pad i dalje nastavlja. Stolarska vrata, najtradicionalniji proizvod, prati konjunkturu izgra-

drnje. Slično je stanje i u proizvodnji ravnih vrata, gdje pak inovacije prema proizvodima koji su tehnički savršeniji ili pak imaju veću dodanu vrijednost, kao što su vrata koja se definitivno oblikuju pri ugradnji,⁵ na neki način osiguravaju napredak u tražnji.

Ostali proizvodi ovog sektora, prefabricirani elementi koji se sastavljaju tek prilikom ugradnje, predstavljaju oko 80 % industrijske proizvodnje, među njima i prestižni lamelirani lijepljeni proizvodi, koji kombiniraju tehnička svojstva s estetskim izgledom.

Tesarski elementi i građevna stolarija razmjenjuje se malo. Belgija i Njemačka glavni su kupci francuskih proizvoda iz ove branše. Trgovačka razmjena još je uvijek pozitivna ali pada, stopa pokrića izvoz-uvoz bila je 1998. godine 104 %.

Što se tiče građevinske stolarije u Francuskoj, unatoč stalnom padu tražnje drvenih prozora i tzv francuskih prozora (tj. prozora-vrata) u 1998. godini, oni su u ukupnoj vrijednosti proizvodnje zauzimali visokih 23 % udjela, ravna vrata zauzimala su u istom razdoblju 17%,

⁵ "Post-formed doors", "Les portes post-formées"

dok su vrata po mjeri zauzimala 12 %. Mozaik parketi ili lijepljene podne ploče sudjeluju u ukupnoj vrijednosti proizvodnje u istoj godini 8 %, isto kao i tesarski indu-

strijski proizvodi, drvena stubišta 6 %, prozorski zasloni 5 %, laminirani industrijski izradci 2 %, a ostali proizvodi iz građevne stolarije sudjelovali su s 19 %.

Tablica 3. Francuska: Potrošnja drva prema vrsti uporabe i prema izvorima (domaće i uvozno drvo) u 1000 m³Table 3 France: Timber consumption by structure and sources (domestic & imported) in 1000 m³

Vrsta uporabe Structure of use	Potrošnja drva - Timber consumption			Postotak uvozne drveta u ukupnoj potrošnji Per cent of impor- ted timber in total consumption
	Ukupno	Iz domaćih izvora Domestic sources	Uvozno drvo Imported timber	
Tradicionalno tesarstvo - Traditional structures	3 432	2 612	820	24 %
Montažna stolarija - Joinery for fixtures and fittings	3 199	2 522	677	21 %
Oplata i skele - Shutting and scaffolding	2 070	1 474	596	29 %
Parket i zidne obloge - Parquet and panelling	1 160	792	368	32 %
Poljoprivredne gospodarske zgrade - Farm building	752	553	199	26 %
Odljeve i kalupi - Mouldings and beading	627	460	1676	27 %
Drvo za krovne konstrukcije - Roofing timber	464	243	221	48 %
Vrata u jeduinicama - Flat doors, door units	430	119	311	72 %
Industrijsko stolarstvo - Industrial frames	355	216	139	39 %
Prozori i prozorska vrata - Windows & French windows	283	74	209	74 %
Vrata za ugradnju - Custom-built doors	270	122	148	55 %
Prešano drvo - Injected wood	267	194	73	27 %
Pregrade - Partitions	233	135	98	42 %
Lamelirane drvne strukture - Laminated wooden structures	229	86	143	62 %
Drvne stepenice - Stairways	196	110	86	44 %
Dryeni građevni okviri - Wooden frames	224	131	93	42 %
Posmična vrata, žaluzine - Sliding and pivoting doors, shutters	181	103	78	43 %
Ograde i kapije - Fences and gates	80	39	41	51 %
Ostalo - Other	67	41	26	39 %
Ukupno - Total	14 519	10 026	4 493	31 %

Izvor - Source: Serge Lochu Consultant

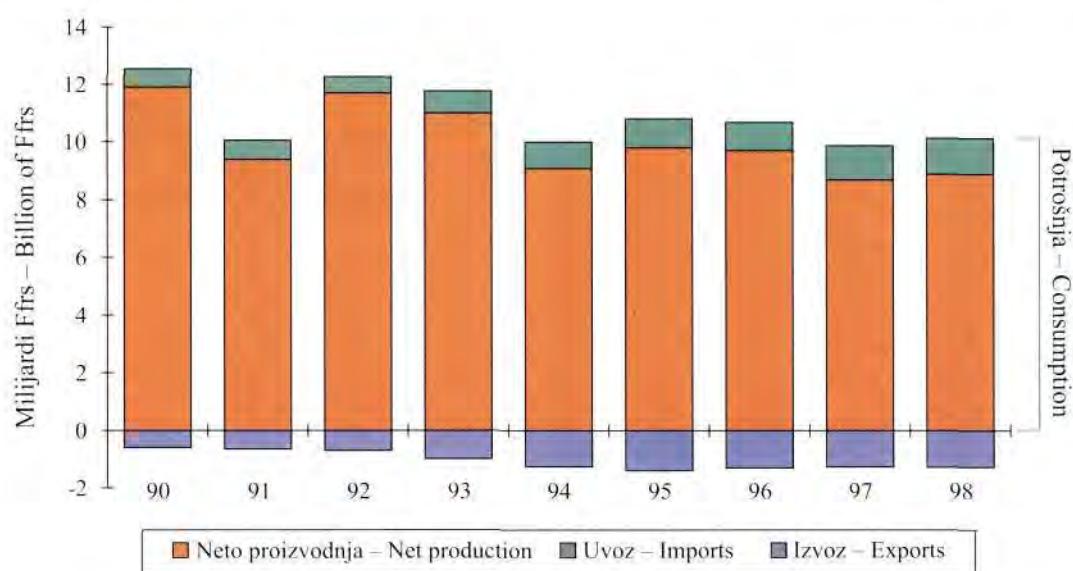
Tablica 4. Francuska: Poduzeća s preko 20 zaposlenika u tesarstvu i konstrukcijskom stolarstvu

Table 4 France: Companies with over 20 employees in the frames and fittings branch

Novčani iznosi u 1.000 Ffrs - Monetary amounts in 1,000 Ffrs						
	Tesarstvo i konstr. stolarstvo Frames & fittings				Ukupno u mehaničkoj preradi drveta Total in mechanical wood processing	
	1990	1992	1994	1997	1994	1997
Broj poduzeća - Number of companies	263	271	242	232	675	653
Zaposlenici - Employees	18 336	17 744	16 234	17 348	43 004	43 073
Poslovni prihod prije oporezovanja Turnover before tax	13 608 000	13 771 000	13 701 000	14 989 000	33 162 000	35 363 000
Dodata vrijednost - Added value	4 190 000	4 429 000	4 297 000	4 481 711	10 402 000	10 821 078
Postotak izvoza - Export rate	4 %	6 %	7 %	6,4 %	16 %	17 %
Stopa investicija - Investment rate*	13 %	15 %	23 %	10,4 %	15 %	11,2 %

*Investicije/Novostvorena (dodata) vrijednost

IZVOR - SOURCE: Enquête annuelle d'entreprise 1996 & 1997

Slika 1. Kretanje neto proizvodnje izvoza i uvoza industrijskih tesarskih proizvoda i konstrukcijske (građevne) stolarije u Francuskoj (Neto proizvodnja = ukupna proizvodnja - izvoz)

Figure 1 The development of production, exports and imports of wooden frames and fittings in France (Net production = total production - exports)

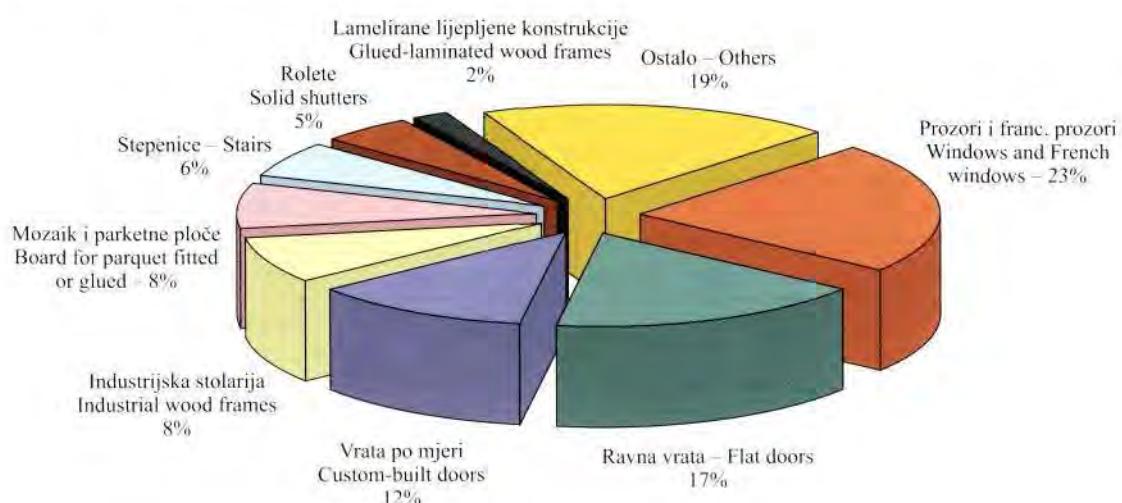
Tablica 5. Francuska: Vrijednost proizvodnje, izvoza, uvoza i potrošnja proizvoda industrije drvne građevinske stolarije i tesarskih proizvoda

Table 5 France: The value of production, exports, imports and consumption of industrial wooden fitting and frames

U mlrd Ffrs - Billion Ffrs

Godina - Year	Proizvodnja - Production	Izvoz - Exports	Uvoz - Imports	Potrošnja - Consumption
1990	12,5	0,596	0,640	12,54
1991	10,1	0,651	0,652	10,05
1992	12,4	0,703	0,569	12,27
1993	12,0	0,988	0,773	11,77
1994	10,4	1,258	0,898	10,00
1995	11,2	1,401	1,014	10,81
1996	11,0	1,303	0,979	10,68
1997	10,0	1,273	1,172	9,87
1998	10,2	1,280	1,229	10,13

IZVOR - SOURCE: Sessi - Douanes; Sessi: Enquête annuelle de branche 1998

Slika 2. Francuska: Građevinska industrijska stolarija prema vrstama u 1998. g. u %

Figure 2 France: Wooden industrial frames & fittings by billings 1998 in per cent

Tablica 6. Smjerovi trgovine građevinskom stolarijom Francuske

Table 6 Direction of trade of wooden industrial frames and fittings of France (u milijunima Ffrs - Million Ffrs)

Zemlja Country	Uvoz - Imports		Izvoz - Exports	
	1995	1998	1995	1998
Njemačka	169	204	542	367
Belg. i Lux.	152	286	234	256
Španjolska	32		100	145
Nizozemska	60	73	38	
Austrija	2		31	
UK	48		27	
Italija	54		21	
Portugal	8		9	
Švedska	69	73	2	
Finska	28		2	
Danska	139	87	1	
Ost. zemlje	4	506	4	512
Ukupno	765	1229	1011	1280

IZVOR - SOURCE: Douanes - Sessi

Parket i drvne obloge – Parquet and panelling

Od godine 1998. konjunktura za paket može se označiti kao povoljna. Te je godine u Francuskoj proizvodnja parketa dosegnula čak 6,8 milijuna m², u usporedbi s prethodnom 1997. godinom kada je iznosila 5,6 milijuna m². Proizvodnja drvenih obloga dosegla je 1998. 27,6 milijuna m², a 1997. bila je 26,0 milijuna m². Najvažniji pokretač ovakvog porasta je samo francusko

Kako je rečeno, Francuska je u proizvodima građevinske stolarije suficitarna, iako ta suficitarnost lagano opada. Može se reći da je vrijednost proizvodnje cjelokupne francuske građevne stolarije u razdoblju 1990-98. negdje oko 12,5 milijardi Ffrs, a potrošnja iznosi nešto preko 10 milijardi Ffrs, kao što je to prikazano u tab. 5.

Tablica 7. Glavni proizvodi grupacije parket i drvene obloge

Table 7 Main products of the parquet and panelling branch

Vrsta proizvoda Products manufactured	Proizvedene količine o 1000 m ² - Quantities produced in 1 000 sq.m.							
	85	90	93	94	95	96	97	98
Parket četinjača - Softwood parquet	25 691	30 482	27 275	2 914	3 437	3 441	3 767	4 763
Drvene obloge četinjača - Softwood panelling				18 686	20 243	18 318	25 394	27 166
Parket listača - Hardwood parquet	1 604	3 338	5 036	1 735	1 726	1 593	1 845	2 048
Drvene obloge listača - Hardwood panelling				750	848	641	568	477
Ploče za parket - Panels for parquet	1 186	1 650	1 606	6 348	6 356	6 487	6 368	

IZVOR - SOURCE: AGRESTE _ Enquête annuelle de branches

Tablica 8. Vrijednost proizvedenih glavnih proizvoda branše parket i drvene obloge u Francuskoj

Table 8 Values of main products of the parquet and wood panelling industry in France

Vrsta proizvoda Products manufactured	Vrijednost mil. Ffrs - Values in million Ffrs				
	94	95	96	97	98
Parket četinjača - Softwood parquet	152	179	176	193	242
Drvene obloge četinjača - Softwood panelling	548	602	545	782	833
Parket listača - Hardwood parquet	215	196	201	244	260
Drvene obloge listača - Hardwood panelling	46	52	40	37	32
Ploče za parket - Panels for parquet	765	777	763	753	

IZVOR - SOURCE: AGRESTE _ Enquête annuelle de branches 1998

u 1998. godini pretičak izvoza nad uvozom bio je čitavih 257 milijuna Ffrs, a godinu dana ranije čak 320 milijuna Ffrs. Hrvatska je npr. izvezla 1998. godine u Francusku parketa u vrijednosti oko 4 milijuna Ffrs.

Najveći dio proizvoda iz ove branže izvozi se u zemlje EZ. Švicarska je prva zemlja izvan EZ, ali po

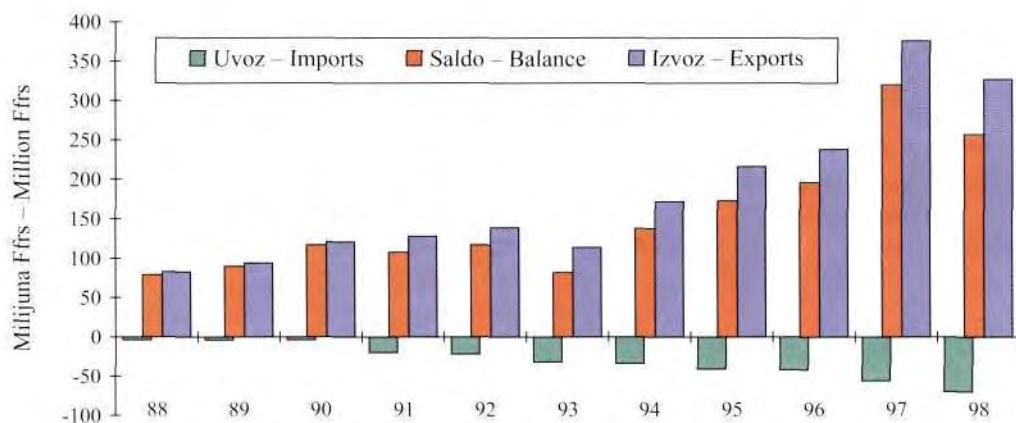
količini spada tek na deseto mjesto francuskog izvoza. Uvoz je znatno diverzificiraniji. Oko polovice uvoza dolazi iz EZ zemalja, a druga polovica iz istočnoeuropejskih zemalja (Slovačka, Hrvatska i Poljska) ali se uvozi i iz Azije.

Tablica 9. Francuska: Smjerovi trgovine parketom i drvnim oblogama 1998.

Table 9 France: Direction of trade for parquet and wooden panelling 1998 - Milijuna Ffrs - Million Ffrs

Uvoz Imports	Zemlja - Country	Izvoz Exports
10	BelgLux	58
8	Njemačka	49
7	Slovačka	44
4	Hrvatska	40
4	Poljska	32
4	Španjolska	24
3	Švedska	18
2	Nizozemska	14
2	Kina	13
26	Ost. zemlje	8
70	Ukupno	27
		327

IZVOZ - SOURCE: Agreste - Douanes

Slika 3. Francuska: Bilanca parketa i drvnih obloga

Figure 3 France: The balance of parquet and wooden panelling

Furniri i drvne ploče

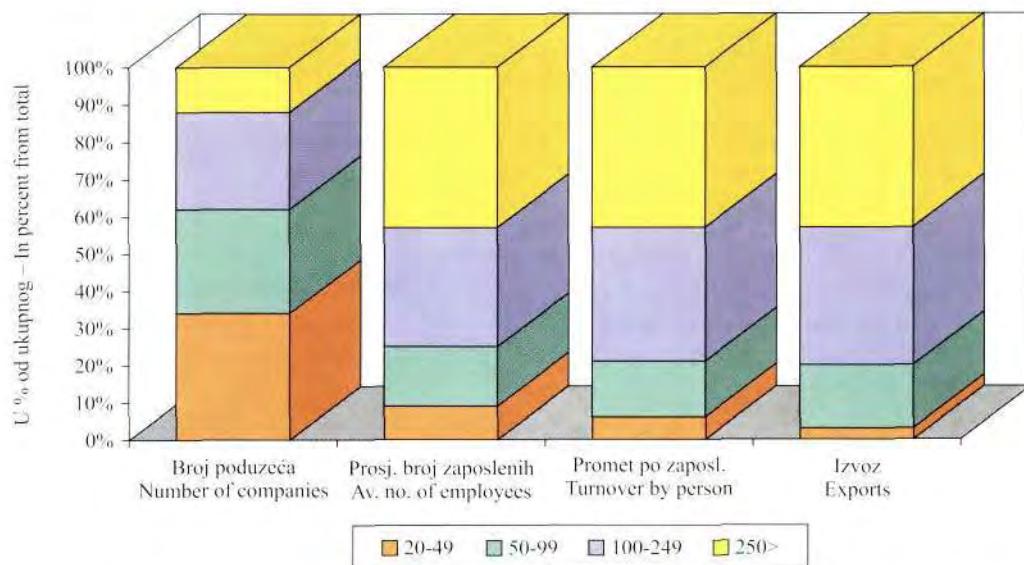
Poslije pada 1996. godine, proizvodnja furnira i drvnih ploča uspinje se neprekidno i do 1999. g. Građevinarstvo, prvi potrošač furnira i posebno drvnih ploča, nakon nekoliko godina padova, zahvaljujući vladinoj politici distribucije jeftinih zajmova za stanove i kuće, ponovno je živnulo. Broj kuća-stanova čija gradnja započinje nakon tih mjera porastao je po stopi od 20 % godišnje. Opremanje stanova-kuća, drugi izvor povećanja tražnje ploča, ukazuje također na povoljan trend. Ploče iverice u tražnji predstavljaju najviši udio i pridonose u najvećoj mjeri ove branže. Ploče iverice najčešće su prodavane od svih ploča, samo u 1998. godini prodano je oko 2 milijuna m³, tj. 20 % više od količine prodane

1994. Uz jednaku stopu rasta sve vrste ploča vlaknatica nalaze se također u vrhu prosperitetnog razdoblja. Treća vrsta proizvoda ove branže po važnosti, šperploče, s druge strane pada u udjelu ukupne tražnje. Od 1998. proizvođači šperploča imaju poprilične teškoće zbog konkurenkcije jeftinijih, vrlo kvalitetnih ploča iz Azije (velikim dijelom iz Indonezije).

Drvne ploče su najčešće trgovani proizvodi drvne industrije. One predstavljaju 60 % izvoza i uvoza ovog sektora u Francuskoj, koja svojom proizvodnjom pokriva domaće potrebe 123 % (1998.). Proizvodnja je međutim u odnosu na 1997. pala u 1998. za 7%. Konkurentska borba poglavito s Njemačkom, glavnim tr-

govačkim partnerom Francuske, sve se više intenzificira. Područje proizvodnje drvnih ploča, uz celulozu i papir te pilanarstvo, tipično je područje ključnih proizvoda, gdje je racionalizacija dovedena do nevjerojatnog stupnja. Sve veći kapaciteti, (zapošljavaju sve manji broj radnika), zahtijevaju takva investicijska sredstva, koja nije moguće nabaviti unutar pojedinih industrijskih poduzeća, financiranje se izvodi na globalnoj osnovi, perspektive malih proizvođača više nisu nejasne, one su bezizgledne.

Godinu za godinom industrija drvnih ploča se restruktuira i koncentrira. U 1997. četiri najveća proizvođača objedinjuju trećinu zaposlenih i ukupnih prodaja. Te su tvornice srednje veličine ali silno kapitalno intenzivne. U terminima ukupnih prodaja po zaposleniku, industrije drvnih ploča slične su industriji poluproizvoda pa i finalnih proizvoda, iako im je proizvodnost rada i novostvorena vrijednost niža. Najveći udio u ovoj branši ima proizvodnja iverastih ploča i ploča vlaknatica.

Slika 4. Distribucija poduzeća proizvodnje furnira i drvnih ploča prema veličini (>20 zaposlenih) u % od ukupnog (stanje 1997.)

Figure 4 Distribution of companies producers of veneer and wood panels by size (>20 employees) in per cent from total (stand 1997)

Ona obuhvaća šest od deset poduzeća i sudjeluje s 80 % godišnjeg prometa, te 70 % zaposlenika. Struktura i poslovni rezultati ovih jedinica usporedivo su s performancama industrije celuloze i papira. U ovu grupaciju spada i industrija šperploča, koja je pretežito manuelno intenzivna, s niskom novostvorenom vrijednošću po zaposlenom i postotkom stope dodane vrijednosti, koja je među najnižima u drvnoj industriji. Da bi se sačuvala konkurenčna sposobnost na različitim evropskim tržištima, proizvođači ploča iverica odvajaju preko 20 % od novostvorenene vrijednosti, za razliku od industrije šperploča i ostalih proizvođačkih industrija, gdje ta stopa ne prelazi 12 %.

Izvoz ovog sektora zauzima 37 % ukupnog prometa, za razliku od ukupne industrije, gdje je stopa izvoza 35 %. Izvoz je koncentriran na velika poduzeće: ona s preko 100 zaposlenih sudjeluju u izvozu s oko 80 %, kako je to prikazano na slici 3.

Najveća koncentracija zaposlenih u ovoj branši nalazi se u regiji Poitou-Charantes (1596 zaposlenika) slijedi regija Aquitaine (1042 zaposlenika), potom Basse

Normandie (736 zaposlenika) i drugi. Osim te, nazovimo ju zapadne koncentracije, priličan broj zaposlenika

Tablica 10. Proizvodnja, izvoz, uvoz i potrošnja drvnih ploča u Francuskoj u mlrd Ffrs

Table 10 Production, exports, imports and consumption of wooden panels in billion Ffrs

	Ukupna proizvodnja Total production	Uvoz Imports	Izvoz Exports	Domaća potrošnja Domestic Consumption
90	8.311	2.999	2.411	8.899
91	8.498	2.845	2.698	8.645
92	8.212	2.660	2.812	8.060
93	7.846	2.368	2.646	7.568
94	8.348	2.612	3.248	7.712
95	8.664	2.934	3.564	8.034
96	8.489	2.817	3.789	7.517
97	9.232	3.299	4.232	8.229
98	9.572	3.549	4.372	8.749

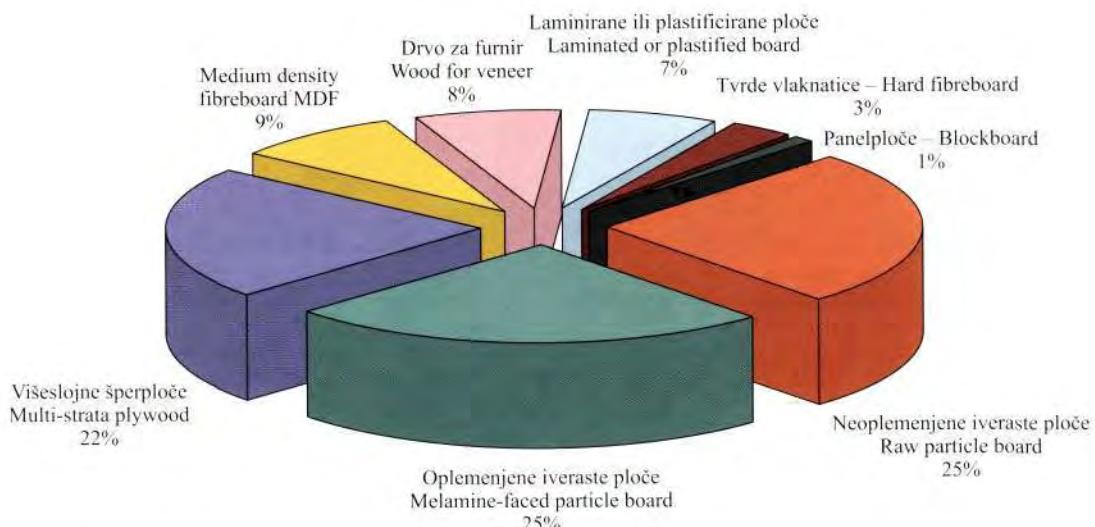
IZVOR, SOURCE: Douanes - Sessi

koncentriran je u sjeveroistočnim regijama Lorraine, Alsace, Bourgogne i Franche-Comté, gdje u svakoj regiji radi oko 500-1000 zaposlenika u ovoj branši.

Vanjska trgovina furnirom i drvnim pločama, kao i

proizvodnja, vrlo brzo i u kratkom roku mijenja sliku, kako je to ilustrirano u tablici 8.

Udio pojedinih vrsta proizvoda u ovoj grupaciji u Francuskoj, prikazan je na slici 5.

Slika 5. Potrošnja furnira i drvnih ploča u Francuskoj 1998. po vrstama proizvoda u %

Figure 5 Consumption of veneers and wooden panels 1998 by product group in per cent

IZVOR-SOURCE: Enquête trimestrielle de branches 1998

Tablica 11. Francuska: Smjerovi trgovine furnira i drvnih ploča 1998. u milijunima Ffrs

Table 11 France: Direction of trade of veneers and wooden panels 1998 in million Ffrs

Uvoz, mil. Ffrs- Imports, mill. Ffrs		Izvoz, mil. Ffrs - Exports mill. Ffrs	
Zemlja - Country	Mil. Ffrs-Mill. Ffrs	Zemlja - Country	Mil. Ffrs-Mill. Ffrs
Njemačka	745	Njemačka	1 146
Belgija	720	Nizozemska	559
Indonezija	249	UK	552
Finska	248	Italija	519
Italija	197	Španjolska	454
Španjolska	188	Belgija	395
Ostale zemlje	1 202	Ostale zemlje	1 306
Ukupno	3 549	Ukupno	4 372

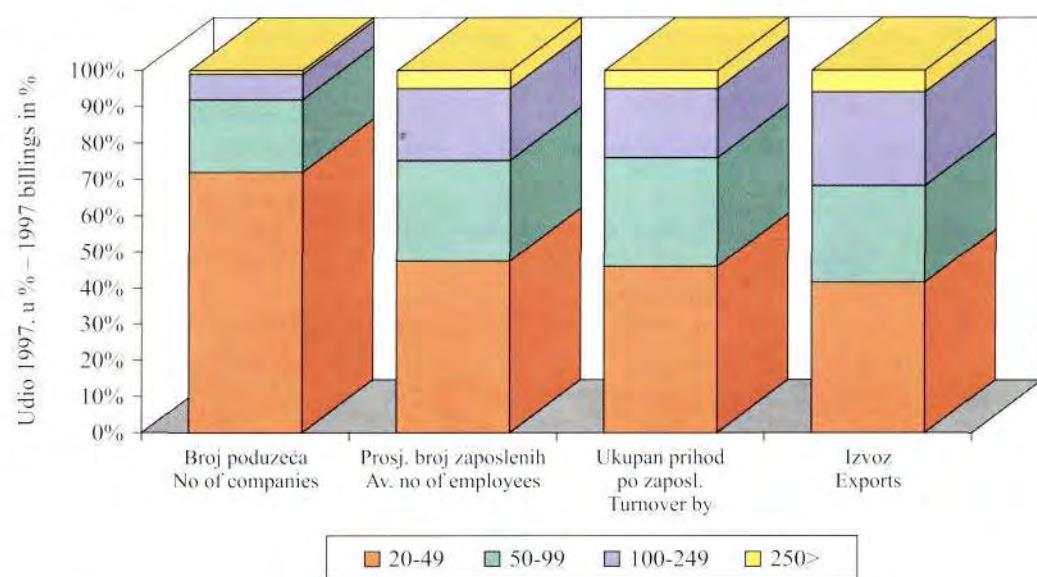
IZVOR - SOURCE: Douanes - Sessi

Drvna ambalaža u Francuskoj – proizvodi i proizvodnja Wood packaging in France – products and industry

Ambalaža na osnovi drveta zauzima čak 41 % vrijednosti proizvodnje industrije ambalaže u Francuskoj i to 34 % papirne i kartonske ambalaže, te 7 % ambalaže od drveta. Industrija drvene ambalaže radi za cijelokupnu industriju. Ona proizvodi lagantu ambalažu i drvene posude, ponajprije bačve za poljodjelsku djelatnost, a jednako tako i palete, sanduk-palete i ambalažu po mjeri za transportiranje većih proizvoda. Proizvodnja paleta i sanduk-paleta, u kojima se nalazi 64 % ne povratne ambalaže, vodećom je djelatnošću, čineći oko 30 % udjela branše. Između 1995. i 1998. ta je industrija međutim smanjila proizvodnju za 7 %. Da bi se to

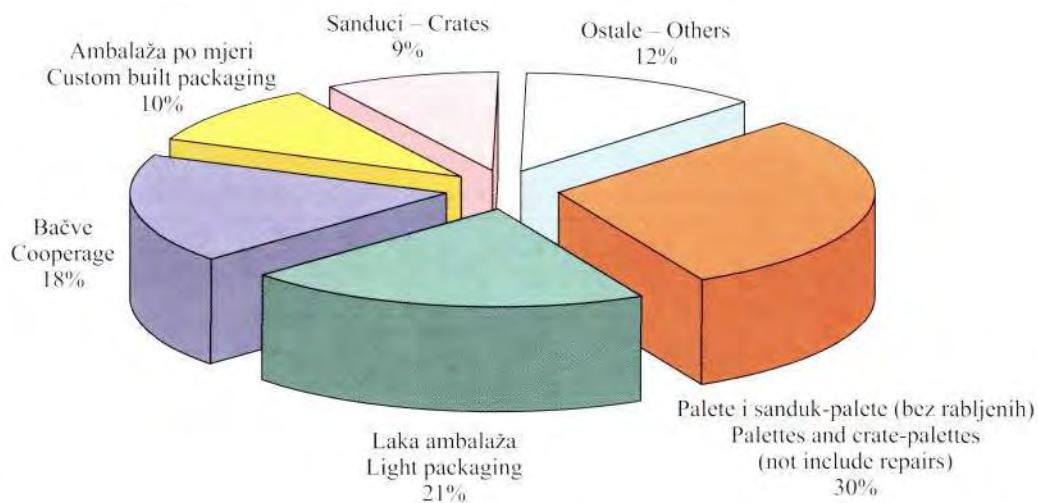
nekako kompenziralo, proizvođači su razvili djelatnost repariranja paleta, sljedeći europske naputke o unapređenju i reciklaži pakiranja. U posljednje četiri godine ukupan promet povećan je sedam puta.

Lagana drvena ambalaža daljnja je aktivnost u padu. Između 1995. i 1998. isporuke su smanjene za 3 % zbog konkurenциje plastične i kartonske ambalaže. Od početka 1999. međutim proizvođači bilježe izvjestan uspon u isporukama. Stanje za drvene sanduke varira tijekom posljednjih pet godina: 1997. bilo je vrlo povoljno, dok su 1998. i 1999. bile godine recessije. Bačvarska industrija međutim doživljava od 1995. pravi

Slika 6. Distribucija poduzeća proizvodnje drvene ambalaže prema veličini (>20 zaposlenih) u % od ukupnog (stanje 1997.)

Figure 6 Distribution of companies producers of wood packaging by size (>20 employees) in per cent from total (stand 1997)

Slika 7. Francuska: Potrošnja drvene ambalaže prema vrsti (u % vrijednosti)

Figure 7 France: The consumption of wood packaging products by billing (in % of the value)

procvat, s udvostrućenom proizvodnjom i utrostrućenim assortimanom.

Sektor drvne (i papirne, odn. kartonske) ambalaže dispergiran je posvuda u Francuskoj, a uključuje i malu seosku proizvodnju. Najveća koncentracija je na zapadnoj atlantskoj obali, gdje opet prednjači regija Aquitaine s oko 1207 zaposlenih, slijedi Pays-de-la -Loire (1.061 zaposlenik), zatim Rhône-Alpes na jugoistoku (926), Bretagne na zapadu (880), itd. Proizvođači drvene ambalaže najvećim su dijelom koncentrirani u regiji Rhône-Alpes.

Samo dva od 230 poduzeća u ovoj branši imaju preko 250 zaposlenika, inače tri četvrtine poduzeća imaju između 20 i 50 zaposlenika. Tijekom posljednjih deset godina 10 % poduzeća otišlo je s tržišta, čime je broj zaposlenika smanjen za skoro 20 %.

Proizvodnost, profitabilnost i investicije začuđujuće su niske. 1997. godine vrijednost proizvodnje po zaposlenom bila je 654.000 Ffrs, dok je npr. u industriji poluproizvoda u to vrijeme bila 1.066.000 Ffrs. Udio izvoza u vrijednosti proizvodnje također je nizak, iako je od 1985. od 9 % porastao na 14 % u 1997. godini.

Obujam vanjske trgovine artiklima ambalaže pao je u 1998., ali je bilanca trgovine još uvijek pozitivna (202 %). Bačvarstvo predstavlja 68 % cijelokupnog izvoza (1,64 mlrd Ffrs ukupan izvoz, bačvarstvo od toga ukupno 1,12 mlrd Ffrs), a mušterija broj 1 za burad i kace su kupci iz SAD (34,41 % ili 565 mil. Ffrs, od ukupnog izvoza grupacije drvene ambalaže).

2. NAMJEŠTAJ I OPREMA UNUTRAŠNJEG PROSTORA

Furniture and indoors furnishing

Industrija i trgovina pokućstvom u Francuskoj

Furniture manufacturing and trade in France

Nakon dugog razdoblja recesije koja je trajala od 1990. pa sve do 1996. industrija namještaja u Francuskoj započinje nov uspon sredinom 1997. godine. Do povećane tražnje svakako dolazi zbog politike francuske vlade da podstiče gradnju stanova i kuća, pa je logično da uslijed toga dolazi i do pojačane tražnje namještaja za opremu tih stanova-kuća. Osim povećanja stambenih prostora nastalog izgradnjom novih jedinica, povećana realna kupovna moć pučanstva još je jedna od bitnih čimbenika koji uzrokuju porast tražnje. Radi se ne samo o tražnji novog namještaja za opremanje stanova-kuća, već i o zamjeni starog i dotrajalog namještaja.

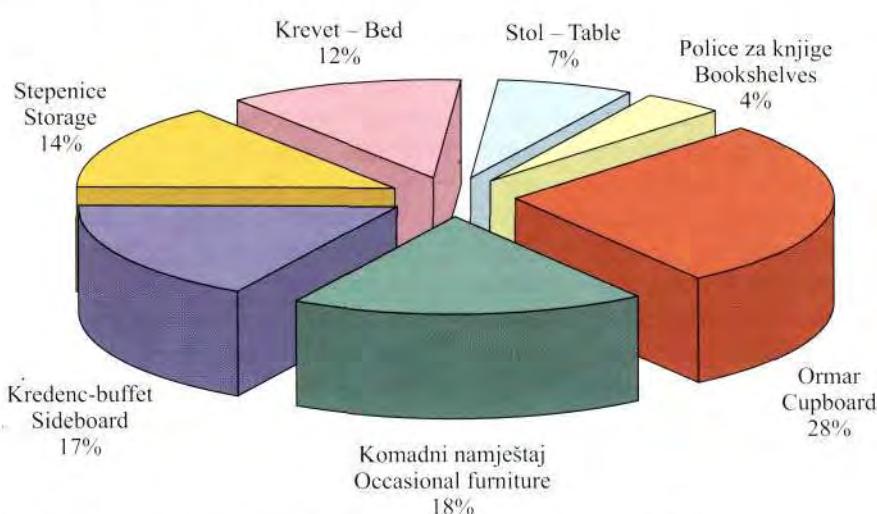
Istraživanja su pokazala da raspoloživ stambeni prostor i realan disponibilan prihod pučanstva pozitivno koreliraju s tražnjom novog pokućstva na osnovi amortizacije postojećeg, starog i dotrajalog namještaja. S druge strane povećanje novozgrađenog stambenog prostora po stanovniku i realan disponibilan prihod pozitivno koreliraju s tražnjom novog namještaja, ali ne na osnovi amortizacije, već novog opremanja novih stambenih prostora. Ima dakako još i drugih varijabli koje djeluju na veličinu tražnje za namještajem, čak je njihov broj golem, ali se ne čemo u njih upuštati.⁶

Ponovno oživljavanje tražnje od polovice 1997. u Francuskoj koje se spominje naprijed, nije u potpunosti koristilo ovom sektoru, koji se ponovno suočio s teškoćama plasmana svojih proizvoda kupcima u 1999.

godini. Te poteškoće u prvom redu proizlaze iz pritiska od strane distribucije, koja je moguća i neizbjegna zbog usitnjjenosti proizvođača. Dvije trećine svih poduzeća iz branže namještaja zapošljavaju manje od 50 radnika. Samo četiri poduzeća imaju u Francuskoj više od 500 zaposlenih u branši. Unatoč naporima proizvođača da investiraju u suvremenu opremu, nedovoljna modernizacija industrijskih alata i strojeva koči konkurentnost poduzeća. Stvarna proizvodnost rada ostaje inferiornom proizvodnosti ostalih sektora proizvoda unutrašnjeg uređenja. Unatoč tomu, udio izvoza polaganio ali sigurno raste, nedostatna veličina poduzeća vjerojatno predstavlja kočnicu snažnijem izvozu, ostajući ih na regionalnoj razini.

Poduzeća proizvođači namještaja, koncentrirani su većinom na zapadu Francuske, primat sa 3.584 zaposlenima (od ukupnih 13.748 zaposlenika u struci, 1997. god.) u regiji Pays-de-la-Loire, Rhône-Alpes sa 1.280 je druga, a Franche-Comté sa 1.179 zaposlenika treća regija. Poitou-Charantes je regija sa oko 1.000 zaposlenika četvrta, itd. Industrija namještaja koncentrirana na zapadu vrlo je značajna zbog znanja i vještine svojih radnika, posebice u proizvodnji stilskog namještaja.

Ormar je najviše proizvođen artikal ove branže u Francuskoj, od ukupne vrijednosti na njega otpada čak 28 %. Kako je to izgledalo po vrijednosti i vrstama namještaja, prikazuje se na slici 8.

Slika 8. Francuska: Namještaj po vrstama u 1998. (po vrijednosti u %)
Figure 8 France: Furniture by type in 1998 (value in %)

IZVOR - SOURCE: AGRESTE - Enquête annuelle de branche 1998

⁶ Vidi Sabadi, 1977, Istraživanja determinanti tražnje sobnog i kuhinjskog namještaja u garniturama u Jugoslaviji u razdoblju 1962-74, Disertacija, Univ. u Beogradu

Prateći društveni razvoj u ponašanju kupaca, primjećuje se porast sklonosti potrošača ka nabavkama namještaja za slobodno vrijeme, za posebne namjene i namještaja za djecu i mlade. Soba za jelo više nema onu važnost kao nekad. U prošlosti su poduzeća ovog sektora proizvodila po vrlo strogim normama kakvoće i sigurnosti. Današnja tehnologija i inovacije, uslijed različitih razloga (prestižnost, originalnost, racionalnost i dr.) određuje sve više viševrsnost proizvodnih linija. Mnoga poduzeća bacila su se na izradu uredskog, trgovačkog i tvorničkog prostora, sve pod pritiskom borbe za ostanak na tržištu. U ovom sektoru francuske drvne industrije, bilanca s inozemstvom je negativna i to gotovo dvostruko. Godine 1998. ukupan izvoz proizvoda iz ove grupacije namještaja⁷ iznosio je 2,22, mlrd Ffrs, a uvoz čak 3,95 mlrd Ffrs. Glavni kupci i prodavači prikazani su u tablici 12.

Tablica 13. Proizvodnja, izvoz, uvoz i potrošnja drvenog namještaja u Francuskoj

Table 13 Production, exports, imports and consumption of wooden furniture in France

u milijunima Ffrs - Million Ffrs

God - Year	Ukup. proiz - Total production	Izvoz - Exports	Uvoz - Imports	Potrošnja - Consumption
90	8.039	1.339	4.229	10.929
91	8.309	1.309	4.028	11.028
92	7.845	1.445	3.754	10.154
93	7.392	1.392	2.814	8.814
94	7.140	1.540	3.050	8.650
95	6.976	1.476	3.197	8.697
96	7.017	1.617	3.209	8.609
97	6.779	1.879	3.683	8.583
98	7.415	2.215	3.950	9.150

IZVOR - SOURCE: Douanes - Sessi

Kuhinjski namještaj – Kitchen furniture

Recesija u proizvodnji i prodaji kuhinjskog namještaja i opreme kupaonica trajala je punih pet godina, od 1989. sve do 1994. Do oživljavanja dolazi tek nakon što je država interventnim mjerama pojefitnila zajmove za izgradnju stanova-kuća, i uz pojednostavljenje procedure ishodenja tih zajmova. Uz opće poboljšanje gospodarske situacije, poticaji koji su došli iz hipotekarnih kredita najbolje potvrđuju visoku pozitivnu korelaciju između kupovne moći, novoizgrađenog stambenog prostora i iz tog rezultirajuće tražnje za kuhinjskim namještajem i opremom kupaonica, kao i svekolikih ostalih finalnih drvnih proizvoda. Do pravog uleta dolazi zapravo u 1998. koji se nastavlja i u 1999. godini. Tijekom krize u ovom sektoru došlo je do niza strukturnih promjena, gdje dolazi do jakog odvajanja između malih i srednjih poduzeća s jedne i velikih poduzeća s druge strane. U 1997. godini 70 % poduzeća

Tablica 12. Francuska: Smjer trgovine drvenim namještajem

Table 12 France: Direction of trade of wooden furniture
Milijuna Ffrs - Million Ffrs

UVOZ - IMPORTS		IZVOZ - EXPORTS	
ZEMLJA - COUNTRY	Mil.Ffrs	ZEMLJA - COUNTRY	Mil.Ffrs
Italija	612	Njemačka	365
Ist. Europa	540	SAD	322
Španjolska	506	Švicarska	224
Njemačka	315	Španjolska	207
Danska	293	UK	159
Ost.zemlje	1684	Ost. zemlje	938
UKUPNO	3950	UKUPNO	2215

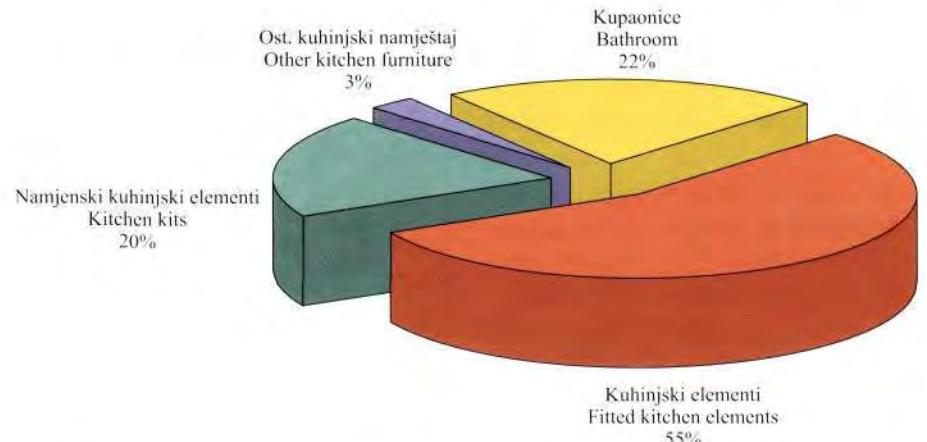
IZVOR - SOURCE: Douanes - Sessi

zapošljavalo je manje od 100 zaposlenika, samo tri poduzeća dostigli su prag od 500 zaposlenika. Ta tri poduzeća ostvarivala su trećinu ukupnog prometa sektora, kao i polovicu izvoza i investicija. Ta tri poduzeća djeluju na više tržišta, čime su u stanju diverzificirati svoje prodaje. Da bi amortizirali svoje investicije, ta poduzeća daju u proizvodnju velike serije. Mala i srednja poduzeća usredotočila su se na specifične proizvode, njihova se snaga pak sastoji u fleksibilnosti kojom proizvode različite modele u različitim bojama i kombinacijama te u vrlo kratkim rokovima isporuka. Godine 1997. bilo je u Francuskoj ukupno 75 poduzeća koja su proizvodila isključivo kuhinjski namještaj (od ukupno 718 firmi ovog sektora) postižući najviši ukupan prihod po zaposleniku od 693.000 Ffrs godišnje (prosjek sektora, s ukupno 718 poduzeća, negdje je oko 697.000 Ffrs/godišnje/zaposlenik). Stopa investicija raste u dijelu proizvodnje kuhinjskog namještaja, ali je nedostatna u proizvodnji opreme za kupaonice. Interesantno je da ovaj sektor na promidžbu ulaže godišnje čak 3,4 % od ukupnog prihoda.

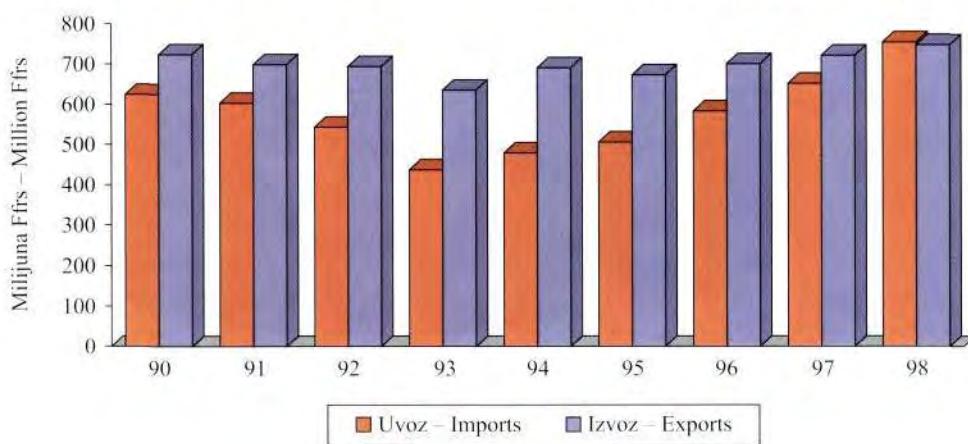
⁷ Kuhinjski namještaj, sjedalice i dijelovi namještaja prikazuju se posebno, o čemu valja voditi računa.

Dok izvoz opreme za kupaonice postiže lijep rezultat od 19 % od ukupne vrijednosti, postotak izvoza kuhinjskog namještaja pada.

Kako je naprijed rečeno, industrija kuhinjskog namještaja izašla je iz krize sredinom 1994. godine. Od tada dolazi do ravnomjernog rasta, zahvaljujući naprima proizvođača, ponajprije glede kakvoće i cijena proizvoda. Do diverzifikacije dolazi od 1994. s razvojem elemenata kuhinja u funkcionalnom kompletu, a oprema kupaonica se na neki način stabilizira. Da bi se distancirali od masovnog marketinga, klasična mreža prodaje veže se na certifikaciju kakvoće. Time se želi podići kredibilitet u očima kupaca i informirati ih o vlastitom znanju i vještini u pogledu dizajna, usklađenost standarda ugrađenih instalacija i odgovornošću za proizvod kroz data jamstva. Kanali distribucije se neprekidno mijenjaju, supermarketi, kojima je osnovni cilj lansiranje pojedinih artikala od prilike do prilike, računaju da će u dijelu plasmana kuhinjskog i kupaonskog namještaja odnosno dijelova, zauzeti veći dio tržišta od dosadašnjeg. Osamdeset od sto prodaja odvija se unutar EZ, ali neke zemlje, među njima i Slovenija,

Slika 9. Tržište kuhinjskog i kupaonskog namještaja u Francuskoj u % od vrijednosti (1998)
Figure 9 The market of kitchen and bathroom furnishing in France as per cent of the value (1998)

Slika 10. Kretanje izvoza i uvoza kuhinjskog i kupaonskog namještaja u Francuskoj u milijunima Ffrs po tekućim cijenama
Figure 10 The development of exports and imports of kitchen and bathroom furniture in France, million Ffrs at current prices
Poduzeća s preko 20 zaposlenih - Companies with more than 20 employees

Tablica 14. Smjerovi trgovine kuhinjskim i kupaonskim namještajem u Francuskoj (1998) u milijunima Ffrs
Table 14 Direction of trade of kitchen and bathroom furniture in France (1998) in million Ffrs

Poduzeća s preko 20 zaposlenih
Companies with more than 20 employees

Uvoz - Imports		Izvoz - Exports	
Zemlja - Country	Milijuna Ffrs Million Ffrs	Zemlja - Country	Milijuna Ffrs Million Ffrs
UK	184	Švicarska	143
Njemačka	176	Nizozemska	96
Italija	146	Njemačka	96
Španjolska	97	UK	90
Ostali	152	Ostali	323
Ukupno	755	Ukupno	748

IZVOR - SOURCE: Douanes - Sessi

naslućuju se kao ozbiljni partneri. Bilanca trgovine artiklima ove grupacije dugo vremena bila je pozitivna, no redovito pada sve od 1994. godine, da bi se u 1998. pojavio čak deficit.

Stolice i ojastučen namještaj za sjedenje – Chairs and upholstered seating furniture

Industrija namještaja za sjedenje, unatoč istočno-azijskoj krizi 1998. godine, razvija se povoljno nakon više godina iscrpljenosti i beznađa. Ta je industrija 1997. godine brojala 92 poduzeća s oko 9.747 zaposlenika. Ona je nešto jače koncentrirana na istoku Francuske, tako da najveći broj zaposlenika (1.368) radi u regiji Lorraine, Champagne-Ardenne (1.108), Rhône-Alpes (1.263), Aquitaine (1.311), Pays de la Loire, Bourgogne i Picardie svaka regija s oko 1.000 zaposlenika, itd. Ta grupacija ostvaruje vrijednost godišnje proizvodnje od 5,7 milijardi Ffrs. Osim ove industrije u branši je djelatna značajna obrtnička aktivnost u proizvodnji okvira za ojastučene fotelje i stolice, s vrijednošću proizvodnje od skoro jedne milijarde Ffrs. Struktura ove industrije značajna je po usitnjenošti. Samo tri proizvođača imaju oko 500 zaposlenika. Daljnja značajka ovog sektora je visok udio ljudskog rada u vrijednosti proizvodnje. U novostvorenoj vrijednosti bruto nadnice i plaće sudjeluju sa 60 %.

Proizvodnost rada najmanja je u cijeloj branši izrade namještaja i iznosi (1997.) svega 197.000 Ffrs, naprava prosjeku za cijelu grupaciju, koji iznosi 233.000 Ffrs po radniku. Bruto profit također je najniži u branši namještaja. Rentabilitet poduzeća proizvođača stolica i foteljskih okvira, mjerena računovodstvenim mjerilima, vrlo je mršav.

Izvoz ovog sektora udvostručen je tijekom posljednjih deset godina, dostigavši prosječno 18 % ukupne vrijednosti proizvodnje. Veličina poduzeća nisu prepreka izvozu, budući da mala poduzeća povećavaju isti.

Od 1992. pa sve do 1997. ta je industrija imala velike teškoće, mnoga su poduzeća otišla za to vrijeme s tržišta. Ona je bila primorana na brojne promjene i pri-

lagodbu zahtjevima potrošača, posebno zbog oštretalijanske konkurenčije. Proizvođači su prišli značajnoj diverzifikaciji i povećanju assortimenta, nudeći materijale kao što je površinska obrada mikrovlekancima te ponudi najrazličitijih sjedala za relaksaciju. Traže se također nova područja plasmana u hotelskoj i opskrbnoj industriji, zadržavajući pritom posebnu kakvoću pri izradi proizvoda po narudžbi. Cijeli ovaj sektor prisiljen je, da bi opstao na tržištu, davati visoku kakvoću, originalan dizajn i racionalnu proizvodnju, kako bi se uspješno amortizirala investicijska sredstva koja se svakodnevno poboljšavaju. Isto je tako veliki napor, posebno u ovom sektoru, poseban agresivnoj prodaji i diverzifikaciji kanala prodaje.

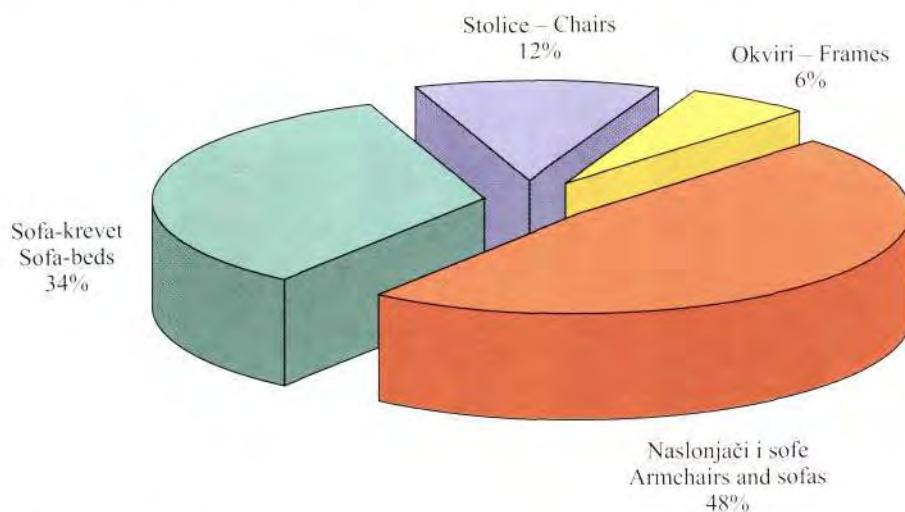
Cijeli je ovaj sektor prošao kroz krizu od 1993. do 1997. Tek 1999. počinje rast u klimi povjerenja, iako je to oživljavanje vrlo selektivno. Prodaja stolica susreće

Tablica 15. Smjerovi trgovine namještajem za sjedenje u Francuskoj (1998) u milijunima Ffrs

Table 15 Direction of trade of seating furniture in France (1998) in million Ffrs

Uvoz - Imports		Izvoz - Exports	
Zemlja - Country	Milijuna Ffrs Million Ffrs	Zemlja - Country	Milijuna Ffrs Million Ffrs
Italija	1 813	Njemačka	236
Belg-Lux	466	Belg-Lux.	216
Azijske zem.	223	Švicarska	162
Ist. Europa	180	UK	94
Španjolska	162	Italija	77
Ostali	490	Ostali	343
Ukupno	3 334	Ukupno	1 128

IZVOR - SOURCE: Douanes - Sessi

Slika 11. Udeo pojedinih vrsta proizvoda industrije drvenih sjedala u Francuskoj (u % od vrijednosti - 1998.)

Figure 11 The share of products of the industry of wood seating in France (in % of value - 1998)

snažnu inozemnu konkurenčiju, što potvrđuju cifre trgovacke bilance, uvelike negativne. Godine 1998. vrijednost uvoza bila je čak 60 % domaće proizvodnje, tj. preko 3 milijarde Ffrs. Taj uvoz najvećim dijelom (preko 80 %) dolazi iz EZ, gdje su 75 % ojastučeni naslovnici, 20 % stolice i 5 % konvertibilni namještaj i dije-

lovi stolica. Najveći isporučitelj je Italija s oko 55 % udjela u ukupnom uvozu u Francusku, iza nje dolaze Belgija i Luxembourg, dok istočne zemlje i posebno Azija, s vodećom Indonezijom, posljednjih deset godina polako zauzimaju sve značajnije mjesto u francuskem uvozu.

Tablica 16. Proizvodnja, izvoz, uvoz i potrošnja drvenih sjedalica u Francuskoj u mlrd. Ffrs

Table 16 Production, imports and exports of wood seating in France in billion Ffrs

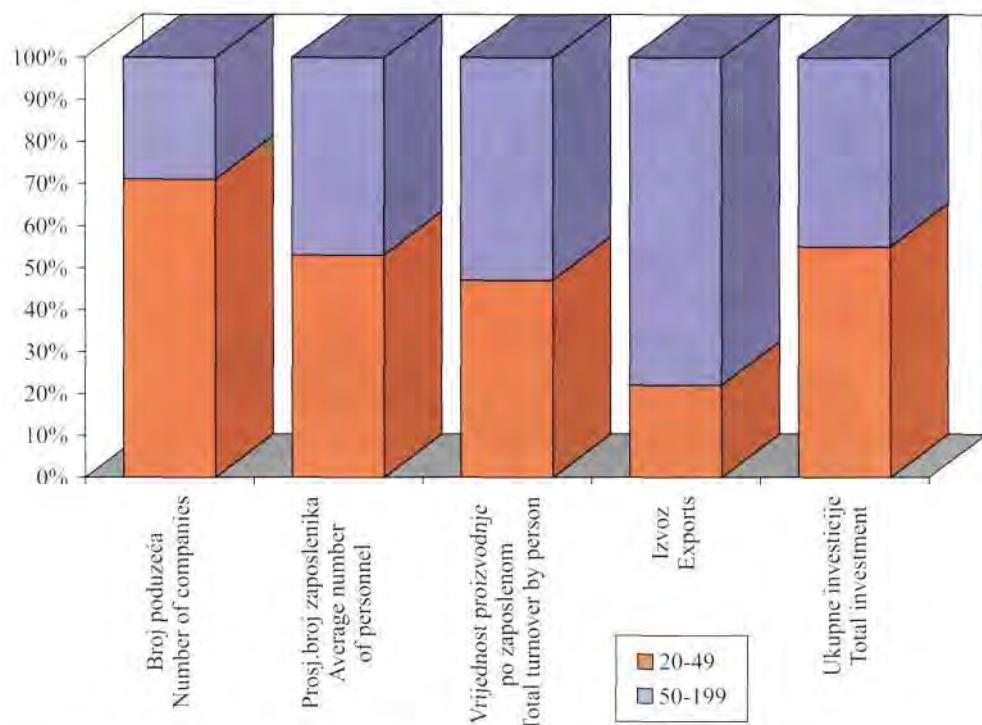
Godina Year	Ukupna domaća proizvodnja Total domestic production	Uvoz Imports	Izvoz Exports	Domaća potrošnja Apparent domestic consumption
90	5.842	4.672	.842	9.672
91	5.902	4.140	.902	9.140
92	5.796	3.466	.896	8.366
93	5.513	2.912	.813	7.612
94	5.599	2.873	.799	7.673
95	5.312	2.674	.812	7.174
96	5.295	2.844	.895	7.244
97	5.203	2.600	.903	6.900
98	5.657	2.831	.957	7.531

IZVOR - SOURCE: Sessi - Douanes

Dijelovi za drveni namještaj

Poduzeća koja proizvode dijelove za namještaj nalaze se po načinu rada, predmetu rada i tržišnom usmjerenju na granici između pilanarstva, proizvodnje drvnih ploča i proizvođača namještaja. Do takve organizacije je došlo zbog potrebe da se postigne specijali-

zacija u manjem broju operacija koje su zajedničke za više sektora, kako bi se dobilo na konkurentnosti i fleksibilnosti, a uzor je bio talijanski primjer organizacije proizvodnje. Ova su poduzeća redovito malena i rade prema konkretnim ugovorima. Njihov se broj povećao

Slika 12. Distribucija poduzeća prema broju zaposlenika u industriji dijelova namještaja u Francuskoj (1997. g.) u %

Figure 12 Distribution of companies by number of employed personnel in wood furniture parts industry in France (1997) in %

između 1990. i 1997. godine. U toj oblasti stopa investicija i novostvorena vrijednost najviši su u cijeloj grupaciji proizvodnje drvenog namještaja, kao što su i viši od razine tih pokazatelja u industriji potrošnih dobara.

Geografski razmještaj te industrije pod utjecajem je razmještaja industrije koja koristi ove proizvode i sirovinske osnove potrebne za proizvodnju. Razmještaj je uglavnom uz atlantsku obalu na zapadu, a na istoku slijede smjer od Tarbesa do Charleville-Mézières. Najveći broj zaposlenika (od ukupno 1781 god. 1997) je u regiji Bourgogne (311), pa zatim u Pays de la Loire (292) i u Poitou-Charentes (251). Takvim razmještajem ta industrija bliska je šumama, industriji ploča, i što je najvažnije industriji namještaja. Glavna prednost ovakvog razmještaja u istom gospodarskom prostoru jest u sniženju troškova transporta i zastoju u opskrbni.

Već je istaknuto da se u slučaju ove industrije radi uglavnom o malim poduzećima. Samo jedno poduzeće zapošljava preko 100 radnika, sva ostala negdje u prosjeku oko 80 radnika (dok je u dijelu ove industrije, proizvodnji dijelova namještaja, prosjek zaposlenih po poduzeću tek nešto iznad 40).

Dijelovi drvenog namještaja namijenjeni proizvodnji namještaja, kuhinjskog namještaja, kupaonskog namještaja i uredskog namještaja, obuhvaćaju okvire (za npr. stolove), vanjske ploče, ladice i adreske iverastih ploča. Za neka poduzeća to su neke vrsti pilanski proizvodi, za druga pak to su specijalizacije u izradi poluproizvoda u koje je uključena uporaba kombinacija iverastih ploča, laminiranog drva i njihovo obradivanje profiliranjem. Specijalizacija na ovom području omogućuje uvođenje specifičnog teh-ničkog znanja i vještine. Ploče vlaknatice, posebice MDF ploče, koje imaju strukturu sličnu masivnom drvetu, naširoko se rabe u proizvodnji namještaja zbog njihove podesnosti

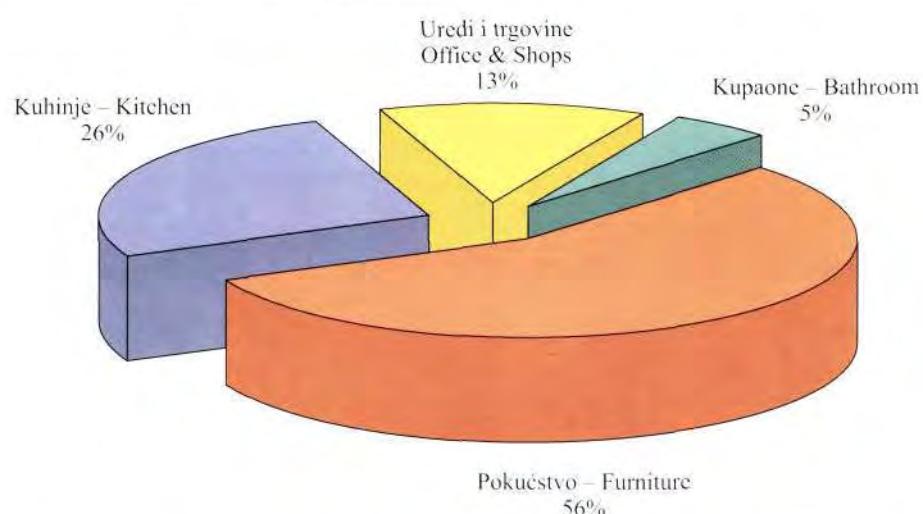
Tablica 17. Smjerovi vanjske trgovine industrije dijelova namještaja u Francuskoj (1998) u milijunima Ffrs
Table 17 Direction of trade of wood furniture parts industries in France (1998) in million Ffrs

Uvoz - Imports		Izvoz - Exports	
Zemlja - Country	Milijuna Ffrs Million Ffrs	Zemlja - Country	Milijuna Ffrs Million Ffrs
Italija	299	Španjolska	53
Njemačka	128	Italija	50
Španjolska	90	Švicarska	34
Švedska	67	UK	25
Slovenija	22	Njemačka	22
Ostali	298	Ostali	81
Ukupno	904	Ukupno	265

IZVOR - SOURCE: Douanes - Sessi

za strojnu i površinsku obradu. Neka su se poduzeća specijalizirala u pripremi drvnih ploča, koje se obrađuju i izrežu prema specifičnim nalozima, namijenjenim proizvodnji namještaja.

Prodajne količine nacionalne proizvodnje uvelike se nadopunjaju uvozom, izvoz je tek oko petine uvoza, nacionalna proizvodnja otprilike je jednaka uvozu. Oko 80 % razmjjene odvija se unutar EZ. Francuski proizvođači uvoze velike količine ovih proizvoda, od kojih se neki u Francuskoj uopće ne proizvode. Zanimljiv je udio Slovenije u uvozu dijelova namještaja, koji nije nipošto slučajan, već po svemu sudeći posljedica dugoročnijeg usmjerenja.

Slika 13. Udio u potrošnji pojedinih grupa dijelova namještaja u Francuskoj 1998. g. u % od vrijednosti

Figure 13 Share of specific groups of wood furniture parts consumption in France 1998 in % of value

Tablica 18. Francuska: Ključni podaci u branši prerađe drva

Table 18 France: Key figures on timber in woodworking

Poduzeća s preko 20 zaposlenih - Companies with more than 20 employees

Broj poduzeća - Number of companies	Građevna stolarija i tesarstvo - Wooden frames and fittings	Furniri i ploče - Veneers and panels	Ambalaža - Packaging	Ostalo - Other	Ukupno - Total
Zaposleni - No. of employees	17348	8568	10774	6383	43073
Broj poduzeća - Number of companies.	232	68	230	123	653
Ukupan prihod mil. Ffrs - Annual turnover mil. Ffrs	14989	9541	7057	3776	35363

*Investicije/Novostvorena (dodata) vrijednost

IZVOR - SOURCE: Enquête annuelle d'entreprise 1996 & 1997

Tablica 19. Francuska: Klučni podaci u branši namještaj i oprema

Table 19 France: Key figures in furnishing branch

Poduzeća s preko 20 zaposlenih - Companies with more than 20 employees

	Dijelovi namještaja - Furniture parts	Komadno i ost namještaj - Occasional and furniture	Kuhinjski namještaj - Kitchen furniture	Ostalo - Other	Ukupno - Total
Broj poduzeća - Number of companies	42	194	84	398	718
Zaposlenici - Employees	1782	13748	9097	51176	75803
UP/zaposlenik - Turnover/employee 1000 Ffrs	547	642	685	719	697
UP mil.Ffrs - Turnover million Ffrs	975	8826	6231	36803	52835

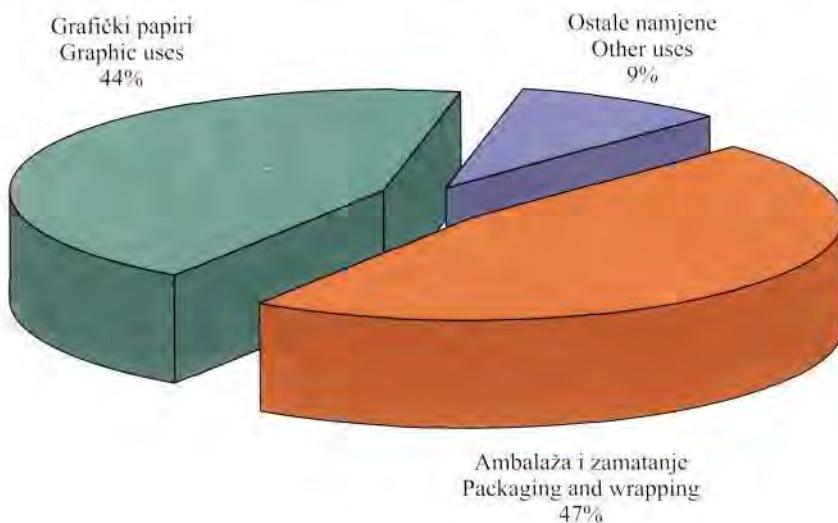
*Investicije/Novostvorena (dodata) vrijednost

IZVOR - SOURCE: Enquête annuelle d'entreprise 1996 & 1997

Francuska: Papir i karton – France: Paper and cardboard

Proizvodnja i cijene francuske industrije papira i kartona tijekom 1998. godine bile su stabilne. Pad cijene celuloze pomogao je da se poboljša rentabilitet u industriji papira.

Taj je rezultat pak različito djelovao na integraciju poduzeća unutar ove grane. Godina 1999. računa se da je bila dobra za ovu granu, unatoč teškoćama još početkom te godine.

Slika 14. Potrošnja papira i kartona u Francuskoj po namjeni (1998) u %
Figure 14 The consumption of paper and paper board by use in France (1998) in %

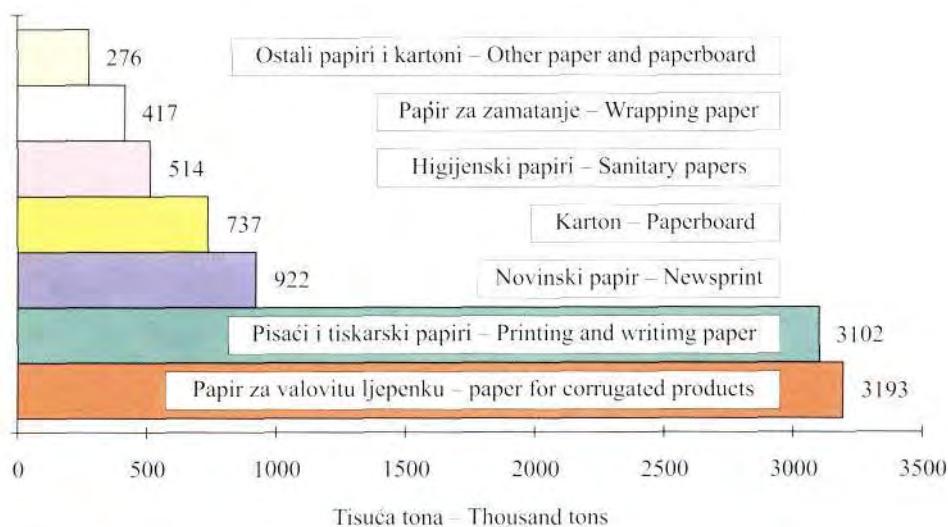
Francuska proizvodnja odvija se u 137 tvornica (110 firmi) koje zaposljavaju (1998) 22.000 radnika. To je teška, investicijama intenzivna industrija, gdje se investicije zbog konkurentnosti i potrebe za čuvanjem okoliša penju na milijarde Ffrs.

Francuska potrošnja papira i kartona 1998. godine bila je 175 kg/god/stan., naprma 330 kg/god/stan u SAD. Potrošnja papira i kartona raste neprekidno već dvadeset godina, po stopi od 3 % godišnje, što je više od stope rasta mnogih industrijskih sektora.

Nešto manje od polovice proizvodnje papira i kartona godišnje proizvodnje u Francuskoj od 9 milijuna tona troši se za ambalažu. Struktura potrošnje papira u Francuskoj prikazana je na slijedećim slikama.

U proizvodnji papira i kartona u Francuskoj koristi se oko 50 % potrebnih sirovina celuloza, a otprilike isto toliko starog papira. Veća ili manja uporaba jedne ili druge sirovine uvelike ovisi o cijenama koje posvuda pokazuju dosta živahne promjene. U Francuskoj se od ukupnih količina celuloze upotrijebljenih u proizvodnji, oko 40-50% koristi uvećena celuloza.

Kao što je to slučaj u ostalim zemljama u proizvodnjama u šumskom sektoru kod ključnih proizvodnji (pilanarstvo, drvne ploče), čak i mnogo više u proizvodnji celuloze i papira, u Francuskoj se jasno također odražavaju tendencije okrupnjivanja uz ogromna kapitalna ulaganja i sve veću globalizaciju.

Slika 15. Francuska proizvodnja papira i kartona 1998. u 1.000 tona

Figure 15 French production of paper and paperboard 1998. in thousand ton

Tablica 20. Ključni podaci o francuskoj proizvodnji i potrošnji papira i kartona

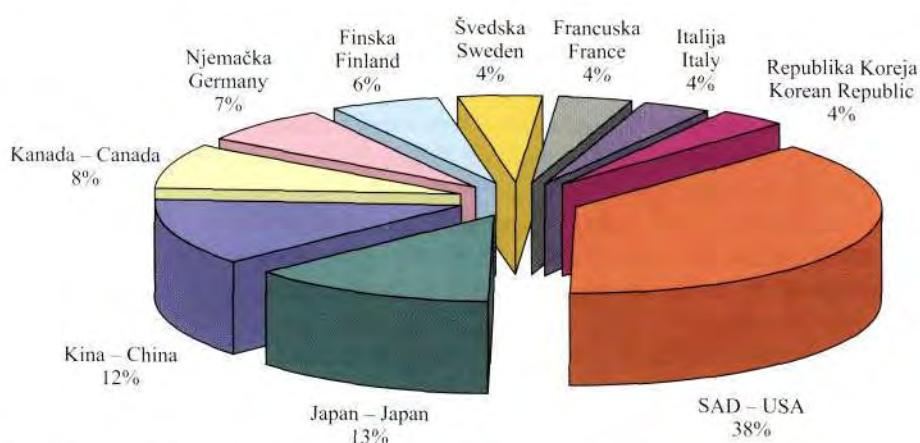
Table 20 Key figures on French production and consumption of paper and paperboard

	85	93	94	95	96	97	98
Broj tvornica - Number of factories	154	151	146	141	141	140	137
Broj papirnih strojeva - No of paper machines				235	233	230	229
Broj zaposlenih - No of personnel	24542	23787	23763	23460	22550	22150	21980
Proizvodnja 1000 t - Production 1000 ton	5343	7970	8682	8617	8531	9145	9161
Uvoz 1000 t - Imports 1000 t	2522	4135	4778	4655	4772	5507	5808
Izvoz 1000 t - Exports 1000 t	-1309	-3186	-3726	-3639	-3921	-4322	-4287
Potrošnja 1000 t - Consumption 1000 ton	6556	8919	9734	9633	9382	10330	10682
Vrijednost proizvodnje 1000 Ffrs - Value of production 1000 Ffrs	25984	29807	34363	42028	35527	36631	37060
Investicije 1000 Ffrs - Investment 1000 Ffrs	2316	1600	1400	1600	1600	2000	

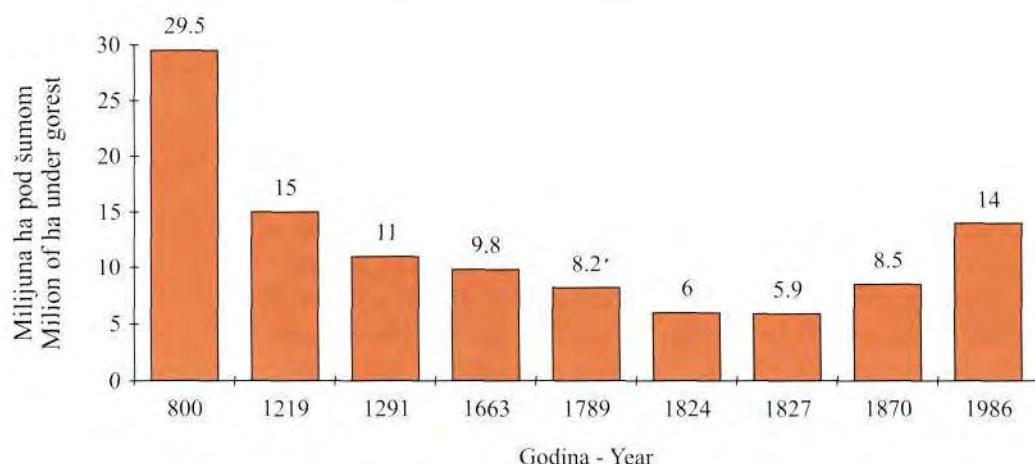
IZVOR - SOURCE: Copacel

Francuska je osma zemlja po proizvodnji papira i kartona u svijetu, s proizvodnjom koja godišnje prelazi 9 milijuna tona (1998). Prvi proizvođač u svijetu (1998) bile su SAD s 86 milijuna tona papira i kartona, slijedi Japan s 30 milijuna tona, Kina s 28 milijuna to-

na, Kanada 19 milijuna tona, Njemačka 16 milijuna tona, Finska 13 milijuna tona, Švedska 10 milijuna tona i kako je rečeno Francuska s 9 milijuna tona. Italija i Južna Koreja su 9. i 10. proizvođači sa po 8 milijuna tona, itd., kako je to prikazano na sljedećoj slici.

Slika 16. Prvih deset zemalja najvećih proizvođača papira i kartona u svijetu
Figure 16 The first ten countries producers of paper and paperboard in the world

Slika 17. Šumovitost Francuske tijekom stoljeća
Figure 17 Forest cover of France during centuries

Od kraja 8. stoljeća pa sve do prve poznate kraljevske odredbe koja se tiče ograničavanja krčenja šuma 1219. godine, pada površina šuma na današnjem teritoriju Francuske (bez prekomorskih departmana i Korzike) od 29.5 milijuna ha na samo 15 milijuna ha. Godine 1291. kralj Philippe Le Bel (Filip Lijepi) imenuje nadzornike za šume i vode na već smanjenoj površini šuma od oko 11 milijuna ha. Godine 1661–1669 površina šuma već je smanjena na oko 9.8 milijuna ha, kada ministar Louisa XIV., Colbert poduzima velike reforme šuma kraljevstva. U vrijeme Francuske Revolucije 1789. g. površina šuma još iznosi oko 8.2 milijuna ha. Godine 1824. osniva se Nacionalna škola za šume i vode, u Francuskoj je preostalo još samo 6 milijuna ha šuma. Godine 1827. kada Francuska ima još samo 5.9 milijuna ha šuma, donosi se Šumarski zakonik. Tijekom sljedećih pedeset godina mnoge će europske zemlje slijediti taj primjer (Carevina Austrija npr. objavljuje 1852. znamenit Reichforstgesetz, čije osnovne odredbe vrijede u bivšim zemljama tog carstva i danas, nakon što su prenešeni u aktualne zakone).

Poslije objavljivanja tog zakona, u Francuskoj se situacija stubokom mijenja. Tijekom Drugog carstva, sedamdesetih i osamdesetih godina 19. stoljeća, dolazi do velikih pošumljivanja planinskih regija, a posebno ogromnih pošumljivanja na jugoistoku, u Landes u Gascogne, tako da se poslije toga površina šuma povećava na oko 8.5 milijuna ha. Pošumljivanje i obnova krčevina nastavlja se djelovanjem pozitivne šumarske politike, tako da krajem 20. stoljeća površine šuma u Francuskoj prelaze 14 milijuna ha.

SUMMARY: France, by all figures is the second superpower within European Community. The last decade the growth of domestic gross product depasses the majority of other members of the Union. The trade balance as well as balance of payments is unmistakenly positive, there where comes to red figures, France confronts very aggressive, mobile and diversified economy whose productivity grows by rate beyond average in the EU. The young French generation of businessmen, so called "Yappies" has created the immense industry based on brain, the consequences is hard to foresee. The mechanical transformation of timber, except lumbering, which encompasses semi-finished products for construction, veneers, wood based boards, packaging as well as final consumption products such as furniture and furnishing, by all means seems being out of recession, and is marching forward. The reason for such a development lies in clever governmental policy of promotion of cheap housing mortgage loans, which is the engine for growth of forest products demand. It seems realistic the notion that France is moving in the right direction to overcome its conservative attitude toward its agriculture, which seems keeps pace towards significant positive changes. Regardless of striving towards high productivity, in this country is nevertheless guarded the cult of living without too much hurry, there is even a movement "Eat slowly" as a contrast to McDonald's "Fast food". In the sector of pulp and paper, France is heavily dependent upon imports of pulp, old paper, as well as upon various kinds of paper and cardboard. It is no wonder, first, France has relatively smaller quantities of coniferous timber, secon, by all probability the ecologically conscious French try as much as possible to avoid the pollution resulting from pulp production. Nevertheless, the strong papaeer industry enters heavily into the growing concentration of global dimension. The new industries have been born, the second best would be difficult to find. The secon behind Germany, in growing ties with it, France is emerging as more and more important factor of EU and world economy. The information on France's semi-finished wood products industries, final consumption wood products industries, as well as pulp and paper industries is supposed to give to the Croatian foresters and to other interested, a certain impuls in the search for solutions of the development problems of ours own.

Key words: Semi-finished wood products industries – Final consumption wood products industries – Pulp and paper industries